T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI ALANINDA HAZIRLANMIŞ KAYITLI LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK İNCELEMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AHMET KURT

DANIŞMAN
DR.ÖĞRETİM ÜYESİ BÜLENT ESKİN

AKSARAY 2019

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE'DE KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI ALANINDA HAZIRLANMIŞ KAYITLI LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK İNCELEMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AHMET KURT

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ BÜLENT ESKİN

AKSARAY, 2019

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren yirmi dört(24) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : AHMET

Soyadı : KURT

Bölümü : KAMU YÖNETİMİ

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkiye'de Kentleşme ve Çevre Sorunları Alanında Hazırlanmış Kayıtlı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi

İngilizce Adı: Bibliometric Analysis of Registered Graduate Theses in the Field of Urbanization and Environmental Problems in Turkey

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Ahmet KURT

İmza: ……..

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

JÜRİ ONAY SAYFASI

AHMET KURT tarafından hazırlanan "Türkiye'de Kentleşme ve Çevre Sorunları Alanında Hazırlanmış Kayıtlı Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi "başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / ~~oy çokluğu~~ ile Aksaray Üniversitesi Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda Yüksek LisansTezi olarak kabul edilmiştir.

İMZA

Danışman: (Doktor Öğretim Üyesi Bülent ESKİN)

(Kamu Yönetimi Anabilim Dalı,Aksaray Üniversitesi) .....

Üye: (Doktor Öğretim Üyesi Oktay ALKUŞ)

(Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi)

Üye: (Doktor Öğretim Üyesi Mustafa ARSLAN)

(Kamu Yönetimi Anabilim Dalı,Nevşehir Hacı Bektaş Üniversitesi) .....

Tez Savunma Tarihi: 13/06/2019

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 04/07/2019..tarih ve 2019/27-5.....sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Öğrenci

Ahmet KURT

İmza

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Doç. Dr.Sevilay USLU DİVANOĞLU

İmza

Canım Aileme

TEŞEKKÜR

Bu günlere gelmem için her türlü fedakârlıkta bulunan annem Fındık KURT ve babam Bilal KURT'a sonsuz teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Tez çalışmalarım konusunda bana yardımını esirgemeyen araştırmalarım sırasında fikir ve deneyimlerimden yararlandığım tez danışmanım sayın hocam Dr. Öğretim Üyesi Bülent ESKİN'e çok teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında bana desteğini hiçbir zaman esirgemeyen eşim Yasemin ÜSTÜN KURT'a ve varlığıyla bana ilham veren kızlarım Melike Zeynep, Ebrar ve Erva'ya en derin hislerimle teşekkürü bir borç bilirim.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKİYE'DE KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI ALANINDA HAZIRLANMIŞ KAYITLI LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK İNCELEMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Ahmet KURT

AKSARAY 2019

ÖZET

Kentleşme ve çevre sorunları, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'nin de en önemli sorunları arasında yer almaktadır. Bu sorunlar arasında hava, su ve toprak kirliliği, küresel ısınma, flora ve fauna'nın tahribi, ekolojik dengenin bozulması, katı atıklar, nüfus artışı, göçler ve dikey mimari yer almaktadır.

Ekolojik dengenin ve doğal hayatın korunması, rüzgâr, güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması, kentsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümü, doğa dostu üretim biçimleri ve ürünleri, kentsel alanlarda yeşil çevrenin nitelik ve niceliğinin arttırılması, kentleşme ve çevre sorunlarına getirilecek güçlü çözümlerdir. Ayrıca bu konulara Türkiye'de analitik yaklaşımlarla çözüm önerileri getirecek özgün çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu kapsamda bilim politikalarının en önemli başvuru kaynaklarından birisi olan bibliyometrik çalışmalar ön plana çıkmaktadır. Bu çalışmalarda belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınlar analiz edilmektedir. Ayrıca, yayınlar arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması, bu çalışmaların bir diğer amacıdır.

Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezinde bulunan ve 1978-2018 yılları arasında (40 yıl) kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerini çeşitli parametreler doğrultusunda bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak incelemek bu tez

çalışmasının temel amacıdır. Bu doğrultuda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi web sayfasında tarama bölümüne kentleşme ve çevre sorunları anahtar sözcükleri yazılarak lisansüstü tezlerin ayrıntılı olarak analizi yapılmıştır. Çalışmada kullanılan bibliyometrik parametreler arasında; tezin türü, yöntemi, yazıldığı dili, sayfa sayısı, erişilebilirlik durumu, yazıldığı yılı, yayımlandığı üniversite, yayımlandığı enstitü, yayımlandığı anabilim dalı, danışman unvanı, danışmanı ve yapıldığı il yer almaktadır.

Tez çalışmasında 2018 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında 214 lisansüstü tez yazıldığı belirlenmiştir. Bu tezlerin 36 tanesi doktora tezi, 178 tanesi yüksek lisans tezidir. Kentleşme başlığı altında ise 276 lisansüstü tez yazılmıştır. Yazılan bu tezlerin 63 tanesi doktora tezi, 213 tanesi ise yüksek lisans tezidir.
Sonuç olarak teknolojinin gelişmesi ve internetin yaygınlaşmasıyla birlikte bilimsel bilgiler formal veya informal veri havuzlarında toplanmaktadır. Türkiye'de de Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, bilime katkı sağlamak, bilimsel araştırma ve faaliyetleri desteklemek amacıyla lisansüstü tezlerin bulunduğu veri havuzunu elektronik ortamda erişime açmıştır. Son dönemlerde bu veri havuzu çok sayıda göstergenin dikkate alındığı bibliyometrik analize dayalı bilimsel çalışmalarda kullanılmaktadır. Bu bağlamda ileriki yıllarda çalışma konuları olan kentleşme ve çevre sorunları haricinde çevre, çevre politikası, yerel yönetimler gibi başlıklarda daha fazla sayıda parametre kullanılarak bibliyometrik çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Bilim Kodu: 114514

Anahtar Kelimeler: Kentleşme, Çevre Sorunları, Bibliyometrik İnceleme, Lisansüstü Tez

Sayfa Adedi: 77

Danışman: Doktor Öğretim Üyesi Bülent ESKİN

AKSARAY UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES

BIBLIOMETRIC ANALYSIS of REGISTERED GRADUATE THESES in the FIELD of URBANIZATION and ENVIRONMENTAL PROBLEMS in TURKEY

Postgraduate Thesis

Ahmet KURT

AKSARAY 2019

ABSTRACT

Urbanization and environment problems, as everywhere else in the world, are also among Turkey's most important issues. Water, air and soil pollution, global warming, destruction of flora and fauna, corruption of ecological balance, solid wastes, population growth, migrations, vertical architecture have taken part among these problems.

The strong solutions which will bring to urbanization and environment problems are the protection of ecological balance and natural life, usage of renewable energy sources like wind and sun, recycle of urban and industrial waste, formats and products of nature friendly production and increasing of the quality and quantity of green environment in urban area. Furthermore, it is necessary to original studies which will bring solution suggestions with analytical approaches to these topics in Turkey. In this context, bibliometric studies which are one of the most important reference sources of science policies stand out. In these studies, publications which were made by people or institutions in a specific region, in a specific period and in a specific field are analysed numerically. In addition, revealing the relationship among publications is another purpose of these studies.

The main aim of this thesis is investigated the master and doctorate thesis according to the various parameters by using bibliometric analysis techniques which was done under the title of urbanization and environmental problems between the years of 1978-2018 (40 years) which existed in Higher Education Board Thesis Center. In this direction graduate thesis have been analysed in detail by writing the key words of urbanization and environmental problems to the scan section in webpage of Higher Education Board Presidency Thesis Center. Among the bibliometric parameters which is used in this study: type of thesis,

method, language that it is written, number of page, the status of accessibility, year that it is written, university, department and institute that is published, consultant's name and title of consultant, city that it is made has taken part in.

In thesis study, it was determined that 214 graduate thesis has been written under the title of environment problems at the end of 2018. 36 of these theses are doctoral thesis and 178 of them are master thesis. Under the title of urbanisation 276 graduate theses was written. 63 of these theses are doctorate and 213 of these theses are master's thesis.

Consequently, with widespread of internet and development of technology, scientific information has gathered in formal and informal data pool. National Higher Education Board Thesis Center in Turkey has made accessible the data pool where there are postgraduate theses in electronic environment to contribute to science and to support scientific research and activities. Recently, this data pool is used in scientific works which is based on bibliometric analysis that many indicators take into account. In this context, bibliometric studies can be carried out by using more parameters, under the titles, like environment, environmental policy and local administrations, except urbanization and environmental problems in the following years.

Science Code: 114514

Key Words: Urbanization, the problem of environment, Bibliometric Investigation, Graduate Thesis,

Number: 77

Supervisor: Doctor Bülent ESKİN

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... **VI**
ABSTRACT ..... **VIII**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **XII**
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ ..... **XIV**
GİRİŞ **1**
MATERYAL-YÖNTEM **3**
BİRİNCİ BÖLÜM: KENTLEŞME 4
1.1.Kent 4
1.2.Kentleşme 5
1.2.1. Dünyada Kentleşme 5
1.2.2. Türkiye'de Kentleşme 6
1.3.Kentleşme Sorunları ve Sürdürülebilir Kentleşme 8
İKİNCİ BÖLÜM: ÇEVRE SORUNLARI **9**
2.1. Çevre Sorunları 9
2.1.1. Su Kirliliği 9
2.1.2. Hava Kirliliği 10
2.1.3. Toprak Kirliliği 10
2.1.4. Gürültü Kirliliği 11
2.1.5. Erozyon 12
2.1.6. Küresel Isınma 12
2.1.7. Diğer Çevre Sorunları 12
2.2. Dünya'da Çevre Sorunları 13
2.3. Türkiye'de Çevre Sorunları 13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BİBLİYOMETRİ **16**
3.1. Bibliyometri 16
3.2. Bibliyometrinin Kapsamı 18
3.3. Bibliyometrinin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi 18
3.4. Bibliyometrinin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi 20
3.5. Türkiye'de Bibliyometri Konusu İle İlgili Lisansüstü Çalışmalar 21

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: TÜRKİYE'DE KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK İNCELEME BULGULARI 23

4.1. Türkiye'de Kentleşme Başlığı Altında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelenmesi 23

4.2. Türkiye'de Çevre Sorunları Başlığı Altında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelenmesi 36

SONUÇ ve TARTIŞMA 47

KAYNAKÇA 54

Özgeçmiş 60

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Türkiye'de 1927-2018 Yılları İtibariyle Kentleşme Oranları…….....…7

Tablo 2. 2015 Yılında Türkiye'de İllerin Öncelikli Çevre Sorunları…….……15

Tablo 3. Türkiye'de Bibliyometri Konusu ile İlgili Lisansüstü Tez Çalışmaları…….....22

Tablo 4. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı……..…..24

Tablo 5. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı.....24

Tablo 6. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Dillere Göre Dağılımı...……...…25

Tablo 7. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı…….....25

T ablo 8. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Erişilebilirlik Durumuna Göre Dağılımı……..…….……26

Tablo 9. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı……...…27

Tablo 10. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Hazırlandıkları Enstitülere Göre Dağılımı……...…….28

Tablo 11. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları Anabilim Dalına Göre Dağılımı……...….……...30

Tablo 12. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımı……..…….…....31

Tablo 13. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışmanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı……...33

Tablo 14. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışmanlarına Göre Dağılımı…….....34

Tablo 15. Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Araştırmaların Yapıldığı İllere Göre Dağılımı…….……..…....35

Tablo 16. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı……...36

Tablo 17. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı…….…….…….37

Tablo 18. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Dillere Göre Dağılımı……...…37
Tablo 19. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı…….…...38
Tablo 20. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Erişilebilirlik Durumuna Göre Dağılımı……...…38
Tablo 21. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı…….39
Tablo 22. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Hazırlandıkları Enstitülere Göre Dağılımı……...40
Tablo 23. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları Anabilim Dalına Göre Dağılımı…….……..41
Tablo 24. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımı……...…43
Tablo 25. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışmanlarının Unvanlarına Göre Dağılımı…….……44
Tablo 26. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışmanlarına Göre Dağılımı…….…….…45
Tablo 27. Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Araştırmaların Yapıldığı İllere Göre Dağılımı…….…....46
Tablo 28. Son Yıllarda Türkiye'de Yazılan Tezlerin Erişilebilirlik Durumu……..…...52

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

YÖK	Yüksek Öğretim Kurulu
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
ULAKBİM	Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
Prof. Dr.	Profesör Doktor
Doç. Dr.	Doçent Doktor
Yrd. Doç.	Yardımcı Doçent Doktor
Dr. Öğr. Üy.	Doktor Öğretim Üyesi
Dr.	Doktor
Öğr. Gör.	Öğretim Görevlisi

GİRİŞ

Son yıllarda kentleşme ve çevre sorunlarının insan hayatını her yönüyle ve sınır tanımaksızın tehdit eder durumda olmasından dolayı ülkeler bu konuya giderek daha fazla önem vermeye başlamıştır. İklim değişiklikleri, sıcaklıkların artması, buzulların erimesi, fırtınalar ve doğal bitki örtüsünün değişim göstermesi uluslararası alanda birçok ülkenin beraber hareket etmesini sağlamış, çevreyi tehdit eden durumlar uluslararası sorun olarak sayılmaktan çok, küresel sorunlar olarak kabul edilmiştir(Baykal ve Baykal, 2008, s. 2).

Kentleşme ve çevre sorunları, dünyanın her yerinde olduğu gibi Türkiye'nin de önemli sorunları arasında yer almaktadır. Bu sorunlar arasında hava kirliliği, su kirliliği, gürültü kirliliği, radyasyon kirliliği, toprak kirliliği, erozyon, küresel ısınma, flora ve faunanın tahribi, ekolojik dengenin bozulması, katı atıklar, nüfus artışı, göçler ve dikey mimari yer almaktadır(Demirtaş, 2011, s. 337).

Ekolojik dengenin ve doğal hayatın korunması, rüzgâr, güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması, kentsel ve endüstriyel atıkların geri dönüşümü, doğa dostu üretim biçimleri ve ürünleri, kentsel alanlarda yeşil çevrenin nitelik ve niceliğinin arttırılması, binaların yatay mimariye uygun yapılması, kentleşme ve çevre sorunlarına getirilecek güçlü çözümlerdir. Ayrıca bu konulara Türkiye'de analitik yaklaşımlarla çözüm önerileri getirecek özgün çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu kapsamda bilim politikalarının en önemli başvuru kaynaklarından birisi olan bibliyometrik çalışmalar ön plana çıkmaktadır.

Bibliyometrik çalışmalarda belirli bir alanda belirli bir dönemde ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından üretilmiş yayınlar ve bu yayınlar arasındaki ilişkiler sayısal olarak analiz edilmektedir(Tübitak Ulakbim, 2019). Farklı sebeplerle araştırmacıların başvurduğu bu tür araştırmalarda belli bir alandaki en verimli araştırmalar ve araştırmacılar tespit edilerek literatüre katkı sağlanmaktadır. Ayrıca bibliyometrik çalışmalar ile farklı konularda ülkeler, ekoller ve kurumlar arasında karşılaştırmalar yapma imkânı da bulunmaktadır(Koehler, 2001, s. 120).

Günümüzde bilim dallarında, yeni gelişmelerin ve hızlı bir bilgi artışının yaşandığı dikkati çekmektedir. Bilim dallarına daha önce yapılan bilimsel çalışmaların büyük katkısı bulunmaktadır. Bu noktada bilimsel alanda üretilen bilgilerin uygulama alanı ile paylaşılmasını sağlayan kurumlar, hem çıkardıkları yayınlar hem de dijital ortamlar ile kuramsal boyutta üretilen bilgilerin ilgili alana katkı sağlayacak bir şekilde aktarılmasına yardımcı olmaktadırlar(Taşkın ve Çakmak, 2010, s. 333). Bu kapsamda Türkiye'de de Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, bilime katkı sağlamak, bilimsel araştırma ve faaliyetleri desteklemek amacıyla lisansüstü tezlerin bulunduğu veri havuzunu elektronik ortamda erişime açmıştır.

Bu çalışmanın konusu çerçevesinde ilk olarak, kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında genel terim bilgisinin yanında dünyada ve Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları ele alınacaktır. Ayrıca bu bölümde tez başlığıyla da ilgili olarak bibliyometrik çalışmalar hakkında bilgi verilerek çalışma konusuna temel teşkil eden literatür bilgisine tarihi sırayla değinilecektir.

Bu çalışmanın ikinci kısmında ise Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nde bulunan ve 1978-2018 yılları arasında (40 yıl) kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında yayınlanan 391 yüksek lisans ve 99 doktora tezi doküman incelemesi yöntemiyle çeşitli parametrelerce incelenecektir. Bu parametreler içinde tez türü, araştırma yöntemi, yazıldığı dil, sayfa sayısı, erişilebilirlik durumu, yazıldığı yıl, yayınlandığı üniversite, yayınlandığı enstitü, yayınlandığı anabilim dalı, danışman unvanı, tez danışmanı ve araştırmanın yapıldığı il yer almaktadır.

Çalışmanın sonuç kısmında ise 1978-2018 yılları arasında kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında çeşitli parametreler aracığıyla sınıflandırılan yüksek lisans ve doktora tezlerinden elde edilen bulgular yorumlanacaktır.

Bu çalışma kapsamında, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nde bulunan ve 1978-2018 yılları arasında kentleşme ve çevre sorunları alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin çeşitli parametreler doğrultusunda bibliyometrik analiz ile incelemesi amaçlanmıştır. Ayrıca bu çalışmada bir başka amaç, bulguların tek bir çalışma çatısı altında toplanması ve araştırmacıların tek kaynak üzerinden çok sayıda çalışma verilerine ulaşmasıdır.

MATERYAL YÖNTEM

Bu çalışmanın ana materyalini literatür incelemesi neticesinde elde edilen yerli ve yabancı birincil ve ikincil kaynaklar ile Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan yüksek lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Çalışmanın hazırlanma sürecinde üniversite ve belediye kütüphanelerinden, çeşitli elektronik kütüphanelerden, internet arama motorlarından, Yükseköğretim Kurulu tez tarama motorundan, bu konuda yayınlanan bilimsel makale ve bildirilerden yararlanılmıştır.

Bu çalışmada ilk olarak, kentleşme kavramı tanımlanmış dünyada ve Türkiye'de kentleşme süreci hakkında bilgi verilmiştir. Bunun yanında dünyada ve Türkiye'de kentleşme sorunları açıklanarak, sürdürülebilir kentleşme konusuna değinilmiştir.

Bu çalışmanın ikinci kısmında, çevre sorunu kavramı tanımlanmış olup dünyada ve Türkiye'de yaşanan çevre sorunlarından bahsedilmiştir. Ardından günümüzde en çok karşılaşılan çevre sorunları hakkında bilgi verilmiştir.

Bu çalışmanın üçüncü kısmında bibliyometri ve bibliyometrik analiz kavramları tanımlanarak, bibliyometrik analizin önemi anlatılmıştır. Ayrıca bibliyometrik analiz konusunda Türkiye'de yayınlanmış olan lisansüstü tezler incelenmiştir.

Bu çalışmanın dördüncü kısmında, 1978-2018 yılları arasında (40 yıl) Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri çeşitli parametreler doğrultusunda bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak incelenmiştir. Bu doğrultuda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi web sayfasının tarama bölümüne kentleşme ve çevre sorunları anahtar sözcükleri yazılarak lisansüstü tezlerin ayrıntılı olarak analizi yapılmıştır. Çalışmada kullanılan bibliyometrik parametreler arasında; tezin türü, yöntemi, yazıldığı dili, sayfa sayısı, erişilebilirlik durumu, yazıldığı yılı, yayımlandığı üniversite, yayımlandığı enstitü, yayımlandığı anabilim dalı, danışman unvanı, danışmanı ve yapıldığı il yer almaktadır.

Çalışmanın sonuç kısmında ise, 1978-2018 yılları arasında kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında çeşitli parametreler aracığıyla sınıflandırılan yüksek lisans ve doktora tezlerinden elde edilen bulgular yorumlanarak önerilerde bulunulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTLEŞME

1.1.Kent

Bu terimin Türkçe karşılığı şehir olup Farsça kökenlidir. Nüfusunun çoğu sanayi, ticaret, hizmet veya yönetimle ilgili işlerle uğraşan, tarımsal etkinliklerin pek olmadığı yerleşim alanına genel manada kent denir(İçyer, 2010, s. 5).

Başka bir tanıma göre kent, kendine özgü bir iş-güç biçimi, belli bir yerleşim kültürü ve toplumsal örgütü bulunan çok nüfuslu yerleşmeler olarak tanımlanmaktadır(Yılmaz ve Çitçi, 2011).

Günümüz Türkçe konuşma dilinde ve coğrafya literatüründe kır yerleşmelerinden daha büyük yerleşmeleri ifade ederken hem şehir hem de kent sözcükleri kullanılmaktadır. Anlam bakımından her iki kelime arasında bir ayrışma yapılmadığı görülmektedir(Şenol, 2010, s. 18).

Eski çağlarda kale ve sur, kent kavramının tanımlanmasında önemli bir kıstas olarak kullanılmıştır. Günümüzde ise kent kavramı tanımlanırken iktisadi kriter, sosyolojik kriter, siyasi kriter ve demografik kriter gibi farklı özellikler kullanılmaktadır. En sık kullanılanı nüfusu dikkate alınarak yapılan demografik olanıdır (Yılmaz ve Çitçi, 2011).

Kent tanımlarının ortak noktaları incelediğinde büyük çoğunluğu kentlerde teknolojik gelişmelerin ve hizmetlerin yoğun yapıldığını anlatır. Ayrıca bu tanımlarda kentlerde, üretimin denetlendiği ve örgütlendiği, nüfusunun yoğun olduğu, bağımlılıkların azaldığı, bütünleşmenin arttığı, ticaretin örgütlendiği, gelişme ve uygarlıkla birlikte anılan bir yaşam birimi olduğu açıklanmaktadır(Karakaş, 2001).

1.2. Kentleşme

Kentleşme, sadece köylerden kentlere doğru bir nüfus hareketi değildir. Kentleşme, ekonomik ve toplumsal boyutları olan, çok daha geniş bir değişim olarak ifade edilir. Bu kapsamda ekonomik gelişme ve sanayileşmeye bağlı olarak kent sayısının artması ve kentlerin büyümesi olarak tanımlanan kentleşme ile toplum yapısında, artan oranda örgütlenme, iş bölümü ve uzmanlaşma gerçekleşmektedir(Keleş, 1995, s. 1).

Kentleşme kavramını tanımlayabilmek için şehirleri diğer yerleşim biçimlerinden ayıran yaygın olarak kabul edilebilir ve ölçülebilir boyutların da belirlenmesi gerekir. Bunlar; nüfusun büyüklüğü, yerleşim yoğunluğu, tarım dışı mesleklerin payı ve tarım dışı mesleklerin çeşitliliği gibi sınıflandırmalar yapmak mümkündür(Vries, 2007, s. 10-11).

1.2.1. Dünyada Kentleşme

Dünyada şehirlerin ilk ortaya çıkışı ve yeryüzünde şehirleşme hareketinin başlaması çok eski olmakla birlikte, sanayi devrimine kadar olan dönemde şehirleşme yavaş meydana gelmiştir. 1800'lü yıllara gelindiğinde nüfusu 5000'i aşan yerleşim alanlarında yaşayanların oranı 980 milyonluk dünya nüfusunun %3'ünü nüfusu 20000'i aşan yerleşmelerde yaşayanların oranı ise dünya nüfusunun %2.4'ünü geçmemiştir(Göney, 1984, s. 47).

1900 yılı itibariyle nüfusu 500.000'i aşan şehir sayısı 43 iken, 1950'den sonra çok daha hızlı bir şekilde artmıştır. Günümüzde 400'e yakın kentin nüfusu 1.000.000'u aşmıştır. Ayrıca son yüzyılda metropol şehirlerin sayısı da artmıştır(Berry, 2008, s. 25).

Dünyada yüksek nüfus barındıran metropoller incelendiğinde Tokyo 38 milyon nüfus ile dünyanın en büyük şehridir. Ardından Delhi, Şangay, Mexico City, Mumbai ve Sao Paulo gelmektedir. Ayrıca dünyada 1 milyondan az nüfusa sahip metropol şehirler genellikle Asya ve Afrika'da bulunmaktadır(World Urbanization Prospects, 2014, s. 1).

1.2.2. Türkiye'de Kentleşme

Türkiye'de kentleşmenin tarihi temelleri Osmanlı İmparatorluğu dönemine dayanmaktadır. Bu dönemde coğrafik olarak büyüme ve farklı mekânlarda bulunma farklı kültürlerle etkileşimi beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda Osmanlıda kentleşme bir sentez karakteri olarak ortaya çıkmıştır(Aliağaoğlu ve Uğur, 2016, s. 207).

Modern anlamda Cumhuriyet döneminde gerçekleştirilen kentleşme hareketleri ise bugüne kadar gelmiştir. Cumhuriyet döneminde yaşanan tarihsel süreçte 1950'li yıllardan itibaren kentleşme süreci hızlanmıştır. Bu dönemde köylerden kentlere doğru hızlı bir göç hareketi olmuştur. Gün geçtikçe kentlerde yoğunlaşan nüfusun ihtiyaçları karşılanamazken, kentler tüm yetersizlikleri ile birlikte büyümüşlerdir(Genç, 2007, s. 352).

1950-1960 yılları arasını kapsayan dönemde, traktör kullanımı ile başlayan tarımda makineleşme olayı, kırsal insanı kente iten birinci etken olmuş, göçler sonucu toplumsal değişimin hızı artmaya başlamıştır. Kentlere yönelik göç hareketi neticesinde kentsel nüfus, kırsal nüfusa göre daha fazla artış göstermiştir. Ayrıca doğum oranlarında belirgin bir artış olmasının yanında halk sağlığına önem verilmesi ve ortalama insan yaşamının uzaması kentlerdeki nüfus artışının diğer nedenleridir(Özcan, 2019, s. 4).

1960-1970 döneminde kentsel nüfus artışında azalma olmuş, görülen bu azalmada özellikle kırsal kesimin itici gücünde bir zayıflamanın etkisi bulunmaktadır. Bu dönemde kırsal alandan kaynaklanan göçlerde, nüfus baskısının bir ölçüde de olsa azalması, destekleme alımlarının uygulanması ile gelir artışının yaşanması kentlere yönelik göçleri az da olsa frenleyen bir etki yapmıştır(Özoğuz, 1986, s. 202-203).

1970–1980 arasındaki dönemin başlarında ortaya çıkan petrol krizi ile sanayi sektöründe durgunluk meydana gelmiştir. Bunun neticesinde işgücüne duyulan gereksinim azalmış, alt yapı, konut ve kentsel yaşamda sorunlar açığa çıkmıştır. Kentleşmenin bir önceki döneme göre yavaşlamasının nedenlerinden birisi 1960'lı yılların başlarında ortaya çıkmaya başlayan ve zamanla artış gösteren yurt dışına yapılan göç hareketidir(Özoğuz, 1986, s. 203).

1985 sonrasında ise Türkiye'de yaşanan sosyo-ekonomik gelişmelere bağlı olarak kentsel ve kırsal nüfus dengesi kentsel nüfus lehinde değişmiştir. 1985 yılında 25.091.950 olan kırsal nüfus 23.798.701'e gerilemiş ve bu rakamlar paralelinde toplam nüfus içerisindeki payı da %56.1'den (Tablo 1) %47'ye düşmüştür. Buna karşılık kentsel nüfusun 1980'deki %43.9'luk oranı 1985'de %53'e çıkmıştır(Gülderen, 2007, s. 36).

Tablo 1 Türkiye'de 1927-2018 Yılları İtibariyle Kentleşme Oranları

Yıllar	Kent 1 (%)	Kır 2 (%)

1927	24.2	75.8
1935	23.5	76.5
1940	24.4	75.6
1945	24.9	75.1
1950	25.0	75.0
1955	28.8	71.2
1960	31.9	68.1
1965	34.4	65.6
1970	38.5	61.5
1975	41.8	58.2
1980	43.9	56.1
1985	53.0	47.0
1990	59.0	41.0
2000	65,0	35.0
2007	70.5	29.5
2008	75.0	25.0
2009	75.5	24.5
2010	76.3	23.7
2011	76.8	23.2
2012	77.3	22.7
2013	91.3	8.7
2018	92.5	7.5

(1) İl ve ilçe merkezleri **Kaynak:** (Işık, 2005, s. 60 ve Şahin, 2018, s. 91).

(2) Belde ve köyler

2007 yılına gelindiğinde toplam nüfus içerisindeki oranı %70.5 olan kent nüfusu, 2011 yılında %76.8'e ulaşmıştır. 2012 yılında %77.3 oranında olan kent nüfusu 2013 yılında yaklaşık %18 artış göstererek %91 oranına çıkmıştır (Şahin, 2018, s. 91). Bu yüksek artış 2012 ve 2013 yılında bazı il belediyelerinin büyükşehir belediyesi statüsüne dâhil edilmesinden kaynaklanmaktadır. Ayrıca bu dönemde çıkarılan ilgili kanunla büyükşehir belediyelerinin il sınırı ilçe belediyelerinin sınırları da ilçe sınırı haline getirilmiştir.

Türkiye'de yaşanan tüm kentleşme süreçlerinde, kentlerde sağlık, eğitim, iş imkânlarının daha iyi olması, miras yoluyla aile fertleri arasında parçalanan tarım arazilerinin artan

nüfusun ihtiyaçlarını karşılamaması, terör, kan davası ve komşu devletlerde yaşanan savaşlar etkili olmuştur.

1.3. Kentleşme Sorunları ve Sürdürülebilir Kentleşme

Nüfus artışı ve sanayileşme sonucu ortaya çıkan kentleşme olgusu, çok sayıda kentsel sorunu da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar arasında konut yetersizliği, gecekondu sorunu, işsizlik, çevre sorunları, trafik sorunu, güvenlik sorunu ve gelir adaletsizliği yer almaktadır. Günümüzde bu sorunlar o kentte yaşayan insanların sorunu olmaktan çıkmış, kentin bulunduğu tüm ülkeyi ilgilendiren sorunlar haline gelmiştir. Tüm bu sorunların çözümü çevresel, sosyal ve ekonomik teknolojik boyutların birlikte dikkate alındığı sürdürülebilir kentleşme yaklaşımı ile mümkündür(Demirtaş, 2011, s. 337).

Sürdürülebilir kentleşme yaklaşımı, doğal kaynakların korunması ve iyileştirilmesi amacını sosyal ve ekonomik gelişme amacı ile bütünleştirmektedir. Ayrıca bu kavram kentsel gelişmenin etkilediği ve kentsel gelişmeyi etkileyen tüm çevresel sosyal, ekonomik unsurları birbiriyle ilişkili ve dengeli biçimde içermektedir. Bu kavramın hayata geçirilmesi ancak ilgili tüm yerel grupların katılımlı süreci ile gerçekleşir(Anonim, 2007, s. 45).

Yerelde kurumsal kapasitelerin oluşturulması ve güçlendirilmesi sürdürülebilir kentler için önemli bir amaçtır. Bu kapsamda sürdürülebilir kentsel gelişme idealini gerçekleştirenler arasında yereldeki tüm kamu sektörü, özel sektör, sivil toplum örgütleri, akademi, meslek odaları gibi kesimler yer almaktadır. Yerel paydaşların sürece katılması, kararların yerel paydaşlarca benimsenmesini sağlamakta, süreci şeffaflaştırmakta ve kararların uygulanabilirliğini de kolaylaştırmaktadır(Anonim, 2007, s. 46).

İKİNCİ BÖLÜM

ÇEVRE SORUNLARI

2.1. Çevre Sorunları

Son yüzyılda dünyada artan sanayi faaliyetleri ve kentlerde artan nüfus büyük çevre sorunlarını beraberinde getirmiştir. Bu kapsamda önemli gereksinimleri karşılama noktasında ileriki yıllarda doğru planlanacak süreçler ile özellikle sanayiden kaynaklanan çevre kirliliğinin ve kentlerde artan aşırı nüfus artışının önlenmesi mümkün olacaktır(Jütner, Galla ve Schmieder, 2000).

Çevre sorunları başlığı altında sıralanabilecek çok fazla sayıda konu başlığı oluşturmak mümkündür fakat bu çalışma kapsamında ele alınacak çevre sorunları; su, hava, toprak ve gürültü kirliliği, erozyon, küresel ısınma ve diğer çevre sorunları başlıkları olarak sınırlandırılmıştır.

2.1.1. Su Kirliliği

Su doğal bir kaynak olarak, yüzyıllar boyu bütün medeniyetler için çok büyük önem teşkil etmiştir. Büyük uygarlıklar su kenarında kurulmuştur. Ayrıca ilerleyen teknoloji ile sudan faydalanma şeklinin artması, su kaynaklarının içme, enerji üretimi, sulama gibi birçok amaç için kullanılması, ülkelerin ekonomik olarak kalkınmasında suyun vazgeçilmez bir öneme sahip olmasını sağlamıştır(Akkaya, Efeoğlu ve Yeşil, 2006, s. 195).

Yaşamın temel kaynağı olan suyun kimyasal, fiziksel ve biyolojik özelliklerinin olumsuz yönden değişmesi olarak tanımlanan su kirliliğinin nedenleri arasında,

a) Havaya katılan kirleticilerin farklı yollarla suya karışması,

b) Evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan su kaynaklarına verilmesi,

c) Tarım alanlarında kullanılan kimyasal ilaç ve gübrelerin suya karışması,
d) Deniz kazaları sonucu petrol ve türevi ürünlerin sulara karışması
yer alır(Koçak, 2014, s. 184).

Su kirliliğinin bir başka nedeni de ötrofikasyon olayıdır. Ötrofikasyon, kıyı alanları, göl, rezervuar, haliç, akış hızı yavaş olan akarsular ya da aşırı besin maddesi alan denizlerin yapısındaki su kütlelerinde meydana gelen ve plankton aşırı çoğalmasını harekete geçirerek ekosistem yapısını ve tür dağılımını etkileyen bir çevre sorunudur. Özellikle fosfor(P) ve azot(N) gibi besin maddeleri bu süreci harekete geçirir. Ötrofikasyonun etkileri; sucul bitkilerin, mikroskobik fitoplanktonların ve filamentli alglerin çoğalması sonucu su ortamında berraklık azalması ile görülür(Sağlamtimur ve Sağlamtimur, 2017, s. 75).

2.1.2. Hava Kirliliği

Hava kirliliği, herhangi bir atmosferik ortamda, havanın doğal olarak içerdiği madde miktarının çeşitli sebeplerle artarak çevrede bulanan cansız ve canlı varlıklara zarar verecek düzeye ulaşması olarak tanımlanır(Kırımhan, 2006, s. 1).

Hava kirliliğine neden olan faktörleri, doğal nedenlere ve insan faaliyetlerine bağlı meydana gelen hava kirlilikleri olarak iki ana grupta incelemek mümkündür. Doğal nedenlere bağlı olarak bitki örtüsü ve orman yangınları, toz fırtınaları ve yanardağ patlamaları sayılabilir. İnsan faaliyetleriyle oluşan hava kirliliklerinde ise temel neden kentleşme ve sanayileşmedir. Evsel ısınmada kalitesiz yakıtların kullanımı, rüzgârın esme yönü dikkate alınmadan yerleşim yapılması, betonlaşmanın artması, yeşil alanların azaltılması ve araç sayısının artması kentlerde hava kirliliğini arttıran insan faaliyetleridir. Ayrıca sanayileşme için yanlış yer tercihi, sanayi bölgelerinde önlem alınmadan kirleticilerin atmosfere bırakılması hava kirliliğini arttıran diğer nedenlerdir(Sümer, 2014, s. 38).

2.1.3. Toprak Kirliliği

Toprağın yapısını bozacak ve verimini düşürecek durumların tamamına toprak kirliliği denir(Bikriç, 2018, s. 178)**.** Toprak sistemi ilişkili olduğu su ve hava sistemlerinin içerdiği kirletici unsurlar için son depolanma noktasıdır. Ayrıca toprak, karasal ekosistemin taşıyıcı unsurudur ve toprak kalitesindeki değişim gerek doğal ve gerekse tarım ekosisteminin verimliliğini etkilemektedir(Tomar, 2009, s. 335).

Toprak kirliliğine neden olan etmenler; ağır metaller, hormonlar, pestisitler, radyoaktif hidrokarbon yanma ürünleri ve organik bileşiklerdir. Toprak kirleticileri olan ağır metallerin bazıları ise Krom(Cr), Kadmiyum(Cd), Bakır(Cu), Civa(Hg), Kurşun(Pb) ve Çinko(Zn)'dur. Bu ağır metaller bitki dokularında birikerek gıda zinciri içerisinde insanlara kadar ulaşabilmektedir(Çağlarırmak ve Hepçimen, 2010, s. 31).

2.1.4.Gürültü Kirliliği

İnsan ve toplum üzerinde olumsuz etki yapan istenmeyen seslere gürültü denir. Gürültü bir başka ifadeyle belirgin bir yapısı olmayan, içerdiği öğelerle kişiyi bedensel veya psikolojik olarak etkileyebilen ses düzeni olarak ta tanımlanabilir. Gürültü kirliliğinin insan sağlığına olan en önemli etkisi iç kulaktan başlayarak önemli işitme kayıplarına sebep olmasıdır. Ayrıca uyku bozuklukları, uyuyamama ve strese de yol açmaktadır. Bu kapsamda gürültünün fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve iş yapabilme yeteneğindeki olumsuz etkilerini önleyecek koruyucu uygulamalara ağırlık verilmelidir(Güler ve Çobanoğlu, 1994, s. 12).

Gürültü kirliliğinin günümüz çevre sorunlarının başında gelmesinin temel nedeni büyük şehirlerdir. Bir başka ifadeyle metropol olarak isimlendirilen bu şehirlerde gürültü kirliliği yoğun olarak hissedilmektedir. Bu alanlarda yaşanan gürültü kirliliğinin sebepleri arasında; başta kara taşıtları olmak üzere, trafik, korna sesleri, endüstri tesisleri, konut alanlarındaki eğlence yerleri, yol bakım ve onarım çalışmaları, inşaat ve onarım faaliyetleri, havalimanları, demiryolu ve limanlar yer almaktadır. Ayrıca özellikle yaz aylarında sokak aralarında yapılan sokak düğünleri ve satıcı sesleri ise başlı başına ayrı bir kirlilik olarak karşımıza çıkmaktadır(Aslan, 2018).

Gürültü kirliliğine sebep olan faktörlerden bazıları; spor alanları, pazar yerleri, trafik gürültüsü (kara, deniz ve hava), çocuk oyun bahçeleri, kapalı ve açık işyeri, sanayi gürültüleri ile kahvehane, gazino ve düğün salonu gibi ticari amaçlı seslerde gürültü kirliliğine neden olmaktadır(Özyonar ve Peker, 2008, s. 76). Bu sayılanlara ek olarak uçaklar, arabalar, iş makineleri, inşaat çalışmaları, trenler, elektronik aletler(televizyon), müzik setleri, endüstrinin yoğun olması, nüfusun kalabalıklığı gürültü kirliliğine neden olmaktadır. Ayrıca solunum ve dolaşım bozukluğu, duyma kaybı, stres, yüksek tansiyon ve dikkat dağınıklığına yol açarak insan sağlığının bozulmasına neden olur(Kurt, 2013, s. 20).

2.1.5. Erozyon

Latince Eroder kelimesinden köken alan erozyon toprakların rüzgâr, çığ, su, buzul, dalga ve yerçekimi gibi atmosfer kaynaklı etmenlerle aşınıp olduğu yerden uzaklaştırılmasıdır. Bitkilerin ve kayaların doğada biyolojik, kimyasal ve fiziksel faktörlerle ayrışması sonucunda topraklar, çeşitli etmenlerle oluştukları yerden aşınır, taşınır ve birikirler. Özellikle meyilli tarım arazilerinde yararlı üst toprak rüzgâr ve yağmur ile kolayca taşınabilmektedir. Erozyon topraktaki verimin düşmesine, bitki örtüsünün yok olarak çölleşmesine ve sellere neden olur(Cebel ve Akgül, 2011, s. 57).

2.1.6. Küresel Isınma

Küresel ısınma; atmosferde sera gazı olarak adlandırılan azot peroksit (N_2O_5), karbondioksit (CO_2), ozon (O_3), metan gazı (CH_4) ve kloroflorokarbon (CFC_5) gibi gazların fazla miktarda artması ve yeryüzüne yakın atmosfer tabakalarında sıcaklığının yükselmesidir. Diğer bir ifadeyle küresel ısınma dünya sıcaklığının düzenli bir şekilde yükselmesi olarak ifade edilir(Çepel, 2003, s. 125).

Atmosferin %78'i azot, %21'i oksijen ve % 1'i diğer gazlardan oluşmaktadır. Ancak bu gazların oranlarının son yıllarda ormanların yok olması, sanayileşme, fosil yakıtlar, enerji üretimi ve diğer insan faaliyetleri sonucu yükselme gösterdiği ve ortalama küresel sıcaklığın 100 yıl öncesine göre 0,5 ºC arttığı belirlenmiştir(Aydın, 2014, s. 17). Bu göstergeler doğrultusunda ilerleyen dönemlerde gerekli tedbirler alınmadığı durumda dünyanın geleceği tehdit altına girecektir.

Küresel ısınmanın önüne geçebilmek için, ulaşım, enerji, tarım ve sanayi başta olmak üzere gerekli politika değişiklikleri yapılması gerekmektedir. Ayrıca doğal dengenin korunması sağlanarak fosil yakıt kullanımı azaltılmalı, güneş, rüzgâr, jeotermal ve hidroelektrik gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması yaygınlaştırılmalıdır (Korkmaz, 2007, s. 46).

2.1.7. Diğer Çevre Sorunları

Hızlı nüfus artışı, ozon tabakasının incelmesi, sera etkisi, iklim değişikliği, fauna (hayvan topluluğu) ve floranın (bitki örtüsü)nın tahrip edilmesi, çöpler, biyolojik çeşitliliğin ve ekosistem dengesinin bozulması, kimyasal ve zehirli atıklar ve nükleer atıklar, orman yangınları insanlığın geleceğini tehdit eden diğer önemli çevre sorunlarıdır. Bunların yanında Sanayi Devrimi'yle beraber hızlanan kentleşme süreci, çarpık ve düzensiz kentleri meydana getirerek görüntü kirliliğini ortaya çıkarmıştır(Doğanay, 2017, s. 12).

Son yüzyılda önemli bir diğer çevre sorunu da nükleer enerji elde edilmesinden kaynaklı nükleer atık kirliliğidir. Bu atıkların çevreye ve insanlara zarar vermeden bertaraf edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde geri dönüşü olmayan sonuçlar ortaya çıkacaktır. Türkiye'de nükleer santral yapımı henüz devam ettiğinden santrallerden kaynaklı bir çevre sorunu oluşmamıştır.

2.2. Dünya'da Çevre Sorunları

18. yüzyılın son çeyreğinden itibaren Sanayi Devrimi ile birlikte yaygınlaşan sanayi kuruluşları beraberinde çevre sorunlarını getirmiştir. 1950'li yıllarda dünya nüfusunun 2.5 milyara ulaşması ve sanayinin yaygınlaşmasıyla birlikte özellikle kentlerde çevre sorunları artmıştır. Küreselleşmenin etkisiyle çevre sorunları 70 ve 80'li yıllarda uluslararası boyuta taşınmıştır. Bu kapsamda Birleşmiş Milletler Çevre ve İnsan Konferansı Stockholm'de toplanarak ilk defa çevre sorunları küresel ölçekte tartışılmıştır. Ozon tabakasının delinmesi, buzulların erimesi, mevsimlerin değişmesi, küresel ısınma, orman tahribatı, çölleşme, sulak alanların kurutulması, tarım alanlarındaki kayıplar bu konferansta tartışılan çevre sorunları arasında yer almaktadır. Ayrıca bu konferansta ülkelerin bu konularda sorumluluk üstlenmesi gerektiği belirtilmiştir(Baykal ve Baykal, 2008, s. 5-7).

2.3. Türkiye'de Çevre Sorunları

Türkiye'de çevre sorunları, 1970'li yıllardan sonra sanayileşme sürecinin hızlanması ile belirgin hale gelmeye başlamıştır. Çevre sorunları özellikle sanayinin yoğun olduğu büyük kentlerde artmıştır. Çevre sorunlarının çözümü için 1980'li yılların ortalarında gerekli yasal düzenlemeler yapılmış ve kurumsal yapıdaki örgütlenmeler gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda Türkiye'de 1983 yılında 2872 Sayılı Çevre Yasası'nın yürürlüğe girmesi ve doğal güzellikler ve ekolojik açıdan önem taşıyan bölgelerin yönetiminden sorumlu Özel Çevre Koruma Kurumu'nun kurulması çevre sorunlarını önlemeye yöneliktir(Tunçer, 2010).

1990'lardan itibaren Türkiye'de yeni çevre politikası etkilerini göstermeye başlamıştır. 1991 yılında Çevre Bakanlığı kurulmuş ve çevre politikalarında uygulamacı modele doğru geçilmiştir. 1987 yılında Brundtland Raporunun yayınlanması sonrasında Rio Konferansını takip eden dönemde, sürdürülebilir kalkınma başlangıçta çok kabul görmese de zaman içinde önemli bir çevre söylemi olarak Türkiye'deki çevre politikalarını etkilemeye başlamıştır. Bu dönem sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir kalkınma ifadelerinin gündeme gelerek yükseldiği bir dönem olmuştur(Orhan, 2018, s. 17-18).

Türkiye karmaşık nitelik gösteren ve çoğunlukla sosyo-ekonomik konularla bağlantılı olan çevre sorunlarının çözümü için yürütülmekte olan uluslararası işbirliği çalışmalarında da aktif olarak yer almıştır. Bu anlamda, 1991'de taraf olunan Montreal Protokolü'nün uygulanmasında, en başarılı ülkeler arasındadır. Aynı şekilde, 2000 yılında düzenlenen Birleşmiş Milletler Binyıl Zirvesi'nde kabul edilen 2015 yılı Binyıl Kalkınma Hedefleri'ni de başarı ile uygulamıştır(http://www.mfa.gov.tr).

Türkiye'de gerçekleştirilen tüm ulusal ve uluslararası çalışmalara rağmen çevre sorunları kentleri etkilemeye devam etmektedir. Bu kapsamda 2015 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yapılan bir çalışma sonucunda Türkiye'de bulunan 81 ilin birinci öncelikli çevre sorunları tespit edilmiştir. Çevre sorunlarının beş başlık altında toplandığı (Tablo 2) bu çalışmada hava kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu 22 il, su kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu 34 il, atıkların birinci öncelikli olduğu 21 il, gürültü kirliliğinin birinci öncelikli sorun olduğu 3 il ve erozyonun birinci öncelikli sorun olduğu 1 il tespit edilmiştir(Özhaseki, 2017, s. 10).

Tablo 2 2015 Yılında Türkiye'de İllerin Birinci Öncelikli Çevre Sorunları(Özhaseki, 2017, s. 10).

Hava Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Su Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Atıkların 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Gürültü Kirliliğinin 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller	Erozyonun 1. Öncelikli Sorun Olduğu İller
Adıyaman Ardahan Batman Bingöl Çorum Denizli Erzincan Gaziantep Iğdır Isparta Kahramanmaraş Karabük Kastamonu Kırıkkale Kilis Kocaeli Konya Mardin Osmaniye Siirt Şırnak Zonguldak	Aksaray Artvin Balıkesir Bartın Bayburt Bitlis Bursa Çanakkale Çankırı Diyarbakır Edirne Erzurum Hakkâri Hatay İstanbul Kars Kırklareli Kırşehir Kütahya Malatya Manisa Mersin Muğla Nevşehir Niğde Rize Samsun Şanlıurfa Tekirdağ Trabzon Tunceli Van Yozgat	Afyonkarahisar Ağrı Amasya Ankara Bilecik Bolu Burdur Düzce Elazığ Giresun Gümüşhane İzmir Karaman Kayseri Muş Ordu Sakarya Sinop Tokat Uşak Yalova	Adana Antalya Eskişehir	Sivas
22	**34**	**21**	**3**	**1**
(%27)	**(%42)**	**(%26)**	**(%4)**	**(%1)**

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİBLİYOMETRİ

3.1. Bibliyometri

Bibliyometri terimi köken olarak biblio ve metrics sözcüklerinden oluşur. Biblio sözcüğü Grekçe kitap anlamına gelen biblion kelimesinden gelir. Metrics ise Grekçe metricus veya metrikos kelimelerinden türemiş olup ölçü bilimi anlamına gelmektedir(Sengupta, 1992, s. 76).

İlk kez 1969 yılında Alan Pritchard tarafından The Journal of Documentation adlı dergide İstatiksel Bibliyografya mı yoksa Bibliyometri mi isimli çalışmayla literatüre giren bibliyometri terimi için birbirlerine benzeyen farklı tanımlar bulunmaktadır(Özköse, 2017, s. 8).

> Bibliyometri: matematiksel ve istatistiksel yöntemlerin kitaplar ve diğer iletişim ortamlarına uygulanmasıdır(Pritchard, 1969).
>
> Bibliyometri, belirli bir dönemde, belirli bir alanda ve belirli bir bölgede kişiler ya da kurumlar tarafından oluşturulmuş yayınların ve bu yayınlar arasındaki ilişkilerin sayısal olarak analiz edilmesidir(https://cabim.ulakbim.gov.tr, 2019).
>
> Bibliyometri, kurumların, çalışma gruplarının ya da yazarların, araştırma etkilerinin
>
> ölçülmesi ve değerlendirilmesinde önemi gittikçe artan bir araçtır(Demirgil, 2018, s. 37).
>
> Bibliyometri, kayıt altına alınmış söylemler ve bunlarla ilişkili davranışların niceliksel olarak değerlendirmesidir(Fairthorne, 1969).

Bibliyometri, ayrıca bilimsel çalışmaların, konu, yazar, atıf yapılan yazar, atıf yapılan kaynaklar gibi verilerin istatistiksel olarak incelenmesi ile ilgilenmekte, elde edilen istatistiksel sonuçlar doğrultusunda belirli bir disipline ait genel yapının ortaya çıkarılmasını sağlamaktadır(Zan, 2012, s. 15).

Çeşitli tanımları bulunan bibliyometri çalışmaları araştırmayı kolaylaştırdığı, belirli bir alanda farklı çalışmalar arasında ilişki kurarak regresyon, korelasyon gibi istatistiksel

teknikler ve faktör analizinin yapılmasını sağladığı için araştırmacılar tarafından tercih edilmektedir(Subramanyam, 1982, s. 35).

Bibliyometrik araştırmalarda belirli bir alandaki en verimli araştırmacılar belirlenmektedir. Ayrıca bu çalışmalar ile araştırmalar ve araştırmacılar arasındaki etkileşimin boyutları da ortaya çıkarılmaktadır. Bibliyometrik araştırmalar, benzer bir yaklaşımla çeşitli konularda ülkeler arasında, ekoller arasında ya da kurumlar arasında karşılaştırma yapılmasına da imkân sağlamaktadır(http://yunus.hacettepe.edu.tr, 2019). Bibliyometrik çalışmalar ek olarak atıfların analizinde, en sık kullanılan kaynakların belirlenmesinde, belli alanlarda ki literatür yaşlanma hızlarının tespitinde ve çekirdek dergilerin belirlenmesini sağlayacak veriler elde edilmesinde yararlanılmaktadır(Tatar, 2010, s. 1).

Sağlamış olduğu bazı kolaylıkları sıralanan bibliyometri ile uğraşan kişiler arasında,

1. Ülkelerin, kurumların ya da kişilerin verimliliği ile ilgilenenler,
2. Atıf analizi üzerine çalışanlar,
3. Kitap, makale, patent gibi bilgi ürünleri ile ilişkili çalışmalar yapanlar,
4. Ortak atıf (co-citation) analizi üzerine odaklananlar

yer almaktadır(Koehler, 2001, s. 120).

Çeşitli şekillerde sınıflandırılan ve yaptığı çalışmalarla bibliyometriye katkı yapan araştırmacıların bilimsel çalışmalarda cevap aradığı bazı sorular arasında;

1. Hangi dil daha fazla hâkimdir?
2. Katkı sağlayan yazarlar, hangi oranda dağılım göstermiştir?
3. Hangi ülke ne oranda katkı sağlamıştır?
4. Bibliyometrik çalışmalar kütüphane ve bilgi sistemlerine nasıl katkı sağlamaktadır?
5. Hangi ülkeden hangi alanlardaki yazarlar ne oranda katkı sağlamıştır?
6. Hangi tip dokümanlar daha çok kullanılmıştır?
7. Makaleler, dergilerde hangi oranda dağılım göstermiştir?

yer almaktadır(Zan, 2012, s. 16).

3.2. Bibliyometrinin Kapsamı

Farklı tanımlar ile kapsam konusunda bilgi veren bibliyometri teriminden sonra literatüre giren enformetri bibliyometriyi kapsamaktadır. Literatürde bibliyometri teriminin enformetri teriminden bağımsız olarak da kullanılmaya devam etmesi, bibliyometriyi diğer alanlardan ayıran sınırları da açıklamayı gerektirmektedir. Bu nedenle, bibliyometri kapsamının daha iyi anlaşılması için, bilimmetri, istatiksel bibliyografya, webmetri, enformetri ve kütüphanemetri gibi kavramların ve onların ifade ettiği alanların tespit edilmesi gerekmektedir(Yılmaz, 1999, s. 8).

İstatiksel Bibliyografya: İstatistiğin kayıtlı bilimsel belge üretimine uygulanmasıdır. 1890'larda ortaya çıkan bu kavram zamanla bibliyometri kavramına dönüşmüştür(Yılmaz, 1999, s. 93)

> Bibliyometri, kütüphanemetri, bilimmetri, enformetri ve webmetri terimleriyle de ilişkilidir. Bilimmetri sadece bilimsel bilgi üretiminin, kütüphanemetri, kütüphane hizmetleri ve kütüphanedeki bilgi taşıyıcılarının; enformetri, bilimsel olan ve olmayan bilgilerin; webmetri ise sadece bilgisayar ağlarına dayalı bilgi iletiminin niceliksel analizleriyle ilgilenir(Yılmaz, 1999, s. 93).

3.3. Bibliyometrinin Dünyadaki Tarihsel Gelişimi

Bibliyometri terim olarak yeni olmasına karşın, uygulama ve kullanımı 1890'lara kadar gitmektedir(Osareh, 1996, s. 149). Bibliyometri kavramı önceleri istatistiksel bibliyografi olarak değerlendirilen bir kavram olmuştur. İstatistiksel bibliyografi terimi ise ilk defa Wyndham Hulme tarafından 1922'de Cambridge Üniversitesi'nde verdiği derslerde kullanılmıştır. Bunun yanı sıra Hulme bibliyografi kavramını bir disiplin hakkında bilgi toplamak olarak değerlendirmiştir(Hulme, 1923, s. 9).

Matematiğin ve istatistiksel yöntemlerin kitaplara ve diğer iletişim ortamlarına uygulanması olan bibliyometri terimi ilk kez 1969 yıllında kullanılmıştır. Literatür taramalarına göre bu terim daha önce kullanılmamıştır. Ayrıca bu terim bir şüphe ile ele alınmasına rağmen, ekonometri, biyometri ve siyentometri terimleri ile çok yakın bağlantılara sahiptir(Pritchard, 1969).

Bibliyometrinin gelişmesi ise özellikle soğuk savaş döneminde, Sovyetler Birliği'ne karşı üstün gelme çabasında olan Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) araştırma geliştirme ve bilimsel gelişme çalışmalarına ağırlık vermesi neticesinde gerçekleşmiştir. 1972 yılında ilk defa Ulusal Bilim Vakfı (NSF) bilim ve mühendislik göstergeleri adlı bildiriyi yayınlamıştır. Ayrıca bu vakıf ABD'nin bilimsel alandaki güçlü ve zayıf taraflarının ülkenin ulusal hedefleri doğrultusunda değerlendirilmesini başlatmıştır. Bu bildiriden sonra bibliyometri bilim politikası oluşturma çalışmalarında önemli bir aşamaya gelmiştir. Farklı kurumlardan birçok bilim insanı bir araya gelerek bibliyometri ile bilimin ölçülmesi çalışmaları yapmaya başlamış ve bu çalışmalar endüstrileşmiş batı ülkeleriyle birlikte, Doğu Avrupa hatta Hindistan'a kadar yayılmıştır. Ayrıca Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün(OECD) 1989'da yayınladığı bildiride bilim analizinde bibliyometri kullanımını bölüm olarak eklemesi teriminin literatüre yerleşmesine önemli bir katkıdır (Ukşul, 2016, s. 10).

Günümüzde, büyük analist ekipleri tarafından birçok ülkede oluşturulan bibliyometri programları bulunmaktadır. Bu programlar kullanılarak bilim göstergeleri adı verilen bibliyometrik raporlar düzenli aralıklarla ülkelerdeki kurumlar tarafından yayınlanmaktadır. Bibliyometri çalışmaları yapan bu kurumlardan bazıları; Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Ulusal Bilim Vakfı, Avrupa Komisyonu, Fransa'daki Bilim ve Teknoloji Gözlemevi (OST) ve Japonya'da Ulusal Bilişim Enstitüsü (NII), Ulusal Enstitüsü Bilim ve Teknoloji Politikası (NISTEP), Ekonomi Bakanlığı ve Ticaret ve Sanayi Odası'dır (METI). Bibliyometrik çalışmalarını aktif olarak yapan diğer ülkeler arasında Arjantin, Avustralya, Belçika, Brezilya, Şili, Çin, Finlandiya, Almanya, İsrail, İtalya, Hollanda, Yeni Zelanda, Norveç, Portekiz, Güney Afrika, Güney Kore, İspanya, İsveç, İsviçre ve Tayvan yer alır(Reuters, 2008, s. 4).

3.4. Bibliyometrinin Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

Türkiye'de bibliyometrik anlamda yapılan ilk çalışmanın 1970 yılında Özinönü tarafından yayınlanan Türk Pozitif Temel Bilimlerinde Büyüme olduğu kabul edilmektedir. Bu çalışmada astronomi, fizik, kimya, biyoloji, matematik, yer bilimleri alanlarında bilimsel verimliliğin ölçülmesi amaçlanmıştır. Türkiye'de 1975-1990 yılları arasında yapılan bibliyometrik çalışma sayısı azdır. 1990 ve daha sonraki yıllarda ise bu konuya ilişkin çalışmaların sayısında artış görülmeye başlanmıştır(Al, 2008, s. 10).

TÜBİTAK-ULAKBİM, Cahit Arf Bilgi Merkezi bünyesinde Türkiye'nin evrensel bilime katkısı ve uluslararası yayın sıralamasındaki yerinin belirlenmesi amacıyla, bibliyometrik çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalar sayesinde ülke ve bilim dalları karşılaştırmaları yapılmaktadır. Ayrıca TÜBİTAK-ULAKBİM "Türkiye Bilimsel Yayın Performans Raporları" yayımlanmakta ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır(Al, Sezen ve Soydal, 2012, s. 55).

Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) son yıllarda konuyla ilgili verilerin sunulduğu Türkiye Bilimsel Yayın Göstergeleri adlı bir kitap yayımlamıştır. Yedi ana bölümden oluşan kitapta 1981-2006 yılları arasındaki Türkiye ve bazı ülkelere ait toplam yayın sayısı, toplam atıf sayısı, toplam atıf sayısının toplam yayın sayısına bölünmesi suretiyle elde edilen etki verileri herhangi bir yorum yapılmadan sunulmaktadır. Çalışmada ayrıca Türkiye'nin 1981-2006 döneminde yaptığı yayınlar 24 bilim dalı ve 106 alt bilim dalına göre tablolaştırılarak, üniversiteler bazında yayın ve atıf sayıları verilmektedir(Al, 2008, s. 13-14).

3.5. Türkiye'de Bibliyometri Konusu ile İlgili Lisansüstü Çalışmalar

Türkiye'de bibliyometri alanında yapılan lisansüstü çalışmalar incelendiğinde, Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nde kayıtlı 5'i doktora 7'si yüksek lisans olmak üzere toplam 12 adet lisansüstü tez çalışması yapıldığı tespit edilmiştir. En fazla sayıda lisansüstü tez 5 adet bilgi ve belge yönetimi konusunda yazılmıştır. 2015-2018 yılları arasında 5 adet tez yazılmış olması(Tablo 3) son yıllarda bibliyometrik çalışmaların arttığını göstermektedir.

Tablo 3 Türkiye'de Bibliyometri Konusu ile İlgili Lisansüstü Tez Çalışmaları(YÖK, 2019)**.**

SIRA	YAZAR	YIL	TEZ ADI	TÜRÜ	KONU
1	AYŞEN SATIR	1998	Bibliyometrik çözümleme	Yüksek Lisans	İstatistik
2	MURAT YILMAZ	1999	Kütüphane ve bilgi bilimi açısından bibliyometrinin önemi	Yüksek Lisans	Dokümantasyon ve Enformasyon
3	UMUT AL	2008	Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım	Doktora	Bilgi ve Belge Yönetimi
4	YURDAGÜL ÜNAL	2008	Dergi kullanım verilerinin bibliyometrik analizi ve koleksiyon yönetiminde kullanımı	Doktora	Bilgi ve Belge Yönetimi
5	CANAN CAN TATAR	2010	Bilimsel dergilerdeki müzik makalelerinin bibliyometrik profili	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim; Müzik
6	DOĞAN KARABULUT	2010	Bilgisayara dayalı iletişim: KUTUP-L tartışma listesinin bibliyometrik analizi	Yüksek Lisans	Bilgi ve Belge Yönetimi; İletişim Bilimleri
7	BURCU UMUT ZAN	2012	Türkiye'de bilim dallarında karşılaştırmalı bibliyometrik analiz çalışması	Doktora	Bilgi ve Belge Yönetimi
8	CAN BESİMOĞLU	2015	Türkiye'deki ziraat fakültelerinin tarımsal araştırma eğilimleri: 1996-2011 yıllarının bibliyometrik analizi	Doktora	Bilgi ve Belge Yönetimi; Eğitim ve Öğretim
9	ERTUNÇ UKŞUL	2016	Türkiye'de eğitimde ölçme ve değerlendirme alanında yapılmış bilimsel yayınların sosyal ağ analizi ile değerlendirilmesi: Bir bibliyometrik çalışma	Yüksek Lisans	Eğitim ve Öğretim
10	HAKAN ÖZKÖSE	2017	Yönetim bilişim sistemleri alanının Türkiye ve dünya'daki bibliyometrik analizi ve haritası	Doktora	Bilgisayar Mühendisliği Bilimleri-Bilgisayar ve Kontrol; Endüstri ve Endüstri Mühendisliği; İşletme
11	BURCU KOCARIK GACAR	2018	Büyük veri üzerine uluslararası literatürün bibliyometrik analizi	Yüksek Lisans	İstatistik
12	ABDULVAHAP ALTÜRK	2018	Türkiye turizm literatürünün durumu: Uluslararası dergi makalelerinin bibliyometrik analizi	Yüksek Lisans	Turizm

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE KENTLEŞME VE ÇEVRE SORUNLARI ALANINDA YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK İNCELEME BULGULARI

Günümüz koşullarında bilim dallarına bakıldığında, daha önce yapılan bilimsel çalışmalardan da yararlanılarak yeni gelişmelerin ve hızlı bir bilgi artışının yaşandığı görülmektedir. Bu noktada bilimsel alanda üretilen bilgilerin uygulama alanı ile paylaşılmasında önemli bir yeri olan bibliyometrik çalışmalar katkı sunmaktadır(Taşkın ve Çakmak, 2010. s. 333). Bu kapsamda bir bibliyometrik analiz olan bu çalışmanın bulgular kısmında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi web sayfasındaki tezler bu konuyla ilgili olarak incelenecektir. İnceleme kapsamı Türkiye'de kentleşme başlığı altında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik incelemesi ve Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında yapılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik incelemesi olarak iki başlık altındadır. Çalışmada kullanılan bibliyometrik parametreler arasında ise tezin türü, yöntemi, yazıldığı dili, sayfa sayısı, erişilebilirlik durumu, yazıldığı yılı, yayımlandığı üniversite, yayımlandığı enstitü, yayımlandığı anabilim dalı, danışman unvanı, danışmanı ve yapıldığı il yer almaktadır.

4.1. Türkiye'de Kentleşme Başlığı Altında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelemesi

Bu başlık altında yapılan tüm incelemelerde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'nin https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp web sitesi kullanılmıştır(YÖKTEZ, 2019).

Tablo 4 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

Türü	Frekans	%
Doktora	63	22.83
Yüksek Lisans	213	77.17
Toplam	**276**	**100**

2018 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de kentleşme başlığı altında 276 lisansüstü tez yazılmıştır. Yazılan bu tezlerin 63'ü doktora tezi, 213'ü ise yüksek lisans tezidir. Doktora tezleri toplam tezlerin %22.83'ünü oluştururken (Tablo 4) yüksek lisans tezleri toplam tezlerin %77.17'sini oluşturmaktadır.

Tablo 5 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Nitel	47	146	193	69.93
Nicel	11	50	61	22.10
Karma	5	3	8	2.90
Tespit Edilemeyen	-	14	14	5.07
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan, kentleşme başlıklı 276 lisansüstü tezin (%22.10) 193'ünde, (%69.93) nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. 61 tez ise, (Tablo 5) ise nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yazılmıştır. Ayrıca karma araştırma yöntemleri kullanılarak 8 tez, (%2.90) yazılmıştır. 14 tezin, (%5.07) araştırma yöntemi ise tespit edilememiştir.

Tablo 6 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Dillere Göre Dağılımı

Tezin Yazıldığı Dil	Doktora		Yüksek Lisans		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Türkçe	54	85.71	198	92.96	252	91.30
İngilizce	9	14.29	15	7.04	24	8.70
Toplam	**63**	**100**	**213**	**100**	**276**	**100**

Türkiye'de kentleşme başlığı altında hazırlanan 63 doktora tezinin (Tablo 6) 54'ü, (%85.71) Türkçe yazılmıştır. 9 doktora tezi ise İngilizce yazılmıştır. Yazılan 213 yüksek lisans tezinin 198'inin, (%92.96) Türkçe yazıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu tezlerin 15'inin, (%7.04) ise İngilizce yazıldığı belirlenmiştir. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 252'si, (%91.30) Türkçe, 24'ü (%8.70) İngilizce yazılmıştır.

Tablo 7 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
0-100	2	32	34	12.32
101-200	9	149	158	57.25
201-300	27	29	56	20.29
301-400	17	3	20	7.25
401-500	4	-	4	1.45
501 ve üzeri	4	-	4	1.45
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Kentleşme başlığı altında incelenen lisansüstü tezlerin %57.25'i (Tablo 7) 101 ile 200 sayfa arasındadır. 100 sayfanın altında yazılan tez ise %12.32'dir. Ayrıca Türkiye'de %20.29 201 ile 300 sayfa arası, %7.25 301 ile 400 sayfa arası, %2.90 400 sayfa ve üzeri tez yazılmıştır.

Tablo 8 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Erişilebilirlik Durumu

Erişilebilirlik	Doktora		Yüksek Lisans		Toplam	
	Frekans	**%**	**Frekans**	**%**	**Frekans**	**%**
Erişilebilir Tez	39	61.90	128	60.09	167	60.51
Erişilemez Tez	24	38.10	85	39.91	109	39.49
Toplam	**63**	**100**	**213**	**100**	**276**	**100**

Kentleşme alanında yazılan 63 doktora tezinin (Tablo 8) 39 (%61.90) tanesine erişilebilmektedir. Ayrıca yazılan 213 yüksek lisans tezinin 128'i (%60.09) erişilebilir tez iken 85'i (%39.91) erişilmez tezdir. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 167'si erişilebilir tez iken 109'u erişilemez tezdir. Tezlerin toplam erişilebilirlik oranı %60.51 iken erişilemez tez oranı %39.49'dur.

Tablo 9 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Doktora		Yüksek Lisans		Toplam	
	Frekans	Yüzde(%)	Frekans	Yüzde(%)	Frekans	Yüzde(%)
1985	1	1.59	2	0.94	3	1.09
1986	-	-	1	0.47	1	0.36
1988	-	-	1	0.47	1	0.36
1989	-	-	4	1.88	4	1.45
1990	-	-	3	1.41	3	1.09
1991	-	-	3	1.41	3	1.09
1992	1	1.59	3	1.41	4	1.45
1993	2	3.17	3	1.41	5	1.81
1994	2	3.17	3	1.41	5	1.81
1995	2	3.17	3	1.41	5	1.81
1996	2	3.17	5	2.35	7	2.54
1997	2	3.17	8	3.76	10	3.62
1998	-	-	2	0.94	2	0.72
1999	2	3.17	5	2.35	7	2.54
2000	4	6.35	4	1.88	8	2.90
2001	-	-	2	0.94	2	0.72
2002	4	6.35	10	4.69	14	5.07
2003	3	4.76	5	2.35	8	2.90
2004	4	6.35	12	5.63	16	5.80
2005	1	1.59	8	3.76	9	3.26
2006	1	1.59	14	6.57	15	5.43
2007	1	1.59	6	2.82	7	2.54
2008	1	1.59	8	3.76	9	3.26
2009	1	1.59	9	4.23	10	3.62
2010	2	3.17	10	4.69	12	4.35
2011	3	4.76	7	3.29	10	3.62
2012	6	9.52	8	3.76	14	5.07
2013	2	3.17	9	4.23	11	3.99
2014	4	6.35	13	6.10	17	6.16
2015	1	1.59	11	5.16	12	4.35
2016	4	6.35	7	3.29	11	3.99
2017	4	6.35	12	5.63	16	5.80
2018	3	4.76	12	5.63	15	5.43
Toplam	**63**	**100**	**213**	**100**	**276**	**100**

1986-1991 yılları arasında, 1998 ve 2001 yıllarında kentleşme başlıklı doktora tezi yayınlanmamıştır. En fazla doktora tezi ise %9.52 ile (Tablo 9) 2012 yılında yazılmıştır.

Bu başlıktaki en fazla yüksek lisans tezi ise %6.57 ile 2006 yılında yapılmıştır. 1986 ve 1988 yıllarında 1 er adet yüksek lisans tezi yayınlanmıştır.

2014 yılında doktora ve yüksek lisans tezi olarak bu başlıkta toplamda 17 adet tez yazılmış olup bu değer %6.16 ile en yüksek değere sahiptir. 1987 yılında bu konuda yüksek lisans ve doktora tezi bulunmamaktadır.

Tablo 10 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Hazırlandıkları Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü	-	1	1	0.36
Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü	1	1	2	0.72
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	-	5	5	1.81
Fen Bilimleri Enstitüsü	19	47	66	23.91
Güvenlik Bilimleri Enstitüsü	-	2	2	0.72
Güzel Sanatlar Enstitüsü	1	2	3	1.09
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	1	1	2	0.72
Savunma Bilimleri Enstitüsü	-	1	1	0.36
Sosyal Bilimler Enstitüsü	41	151	192	69.57
Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü	-	2	2	0.72
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Türkiye'de kentleşme başlığı altında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan 276 tezin 192 tanesi (Tablo 10) sosyal bilimler enstitüsü (%69.57) bünyesinde hazırlanmıştır, fen bilimleri enstitülerinde ise 66 tez (%23.91) yapılmıştır.

Ayrıca, eğitim bilimleri enstitüsü'nde 5 adet, (%1.81) güzel sanatlar enstitüsü'nde 3 adet, (%1.09) deniz bilimleri ve işletmeciliği enstitüsü, sağlık bilimleri enstitüsü ve mühendislik ve fen bilimleri enstitüsülerinde ise 2 şer adet, (%0.72) Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü ile savunma bilimleri enstitüsülerinde ise 1 er adet (%0.36) tez hazırlanmıştır.

Tablo 11 Kentleşme Başlıklı Tezlerin Yayınlandıkları Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Sosyoloji	3	28	31	11.23
Coğrafya	3	7	10	3.62
Uygulamalı Coğrafya	1	-	1	0.36
Mimarlık	-	10	10	3.62
Kamu Yönetimi	4	31	35	12.68
Amerikan Kültürü ve Edebiyatı	1	-	1	0.36
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	-	4	4	1.45
Arkeoloji	4	1	5	1.81
Sosyal Yapı-Sosyal Değişme	-	1	1	0.36
Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi	1	3	4	1.45
Farmokoloji ve Toksikoloji	1	-	1	0.36
Felsefe ve Din Bilimleri	1	2	3	1.09
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	3	9	12	4.35
Şehir ve Bölge Planlama	7	7	14	5.07
Sinema Televizyon	-	2	2	0.72
İlahiyat	-	1	1	0.36
Kamu Hukuku	1	-	1	0.36
Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği	-	1	1	0.36
Peyzaj Mimarlığı	-	5	5	1.81
Tarih	2	1	3	1.09
İktisat	1	4	5	1.81
Gayrimenkul Geliştirme	-	1	1	0.36
Halksağlığı Hemşireliği	-	1	1	0.36
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	1	1	2	0.72
Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi	-	2	2	0.72
Uluslararası İlişkiler	-	1	1	0.36
Şehir Planlama	-	1	1	0.36
Grafik Tasarımı Anasat Dalı	-	1	1	0.36
Güzel Sanatlar Eğitimi	-	1	1	0.36
Yerleşim Arkeolojisi	1	-	1	0.36
Suç Araştırmaları	-	1	1	0.36
Türk Dili ve Edebiyatı	1	-	1	0.36
Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler	1	4	5	1.81
Eğitim Bilimleri	-	1	1	0.36
Antropoloji	1	-	1	0.36
İşletme	-	1	1	0.36
İnsan ve Toplum Bilimleri	-	1	1	0.36
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-	1	1	0.36
Eskiçağ Tarihi	-	1	1	0.36
Toplam Kalite Yönetimi	-	1	1	0.36
İlköğretim	-	1	1	0.36
İnşaat Mühendisliği	1	-	1	0.36
Radyo Televizyon ve Sinema	1	-	1	0.36
Sanat Tarihi	-	1	1	0.36
Kentsel Tasarım	-	1	1	0.36
Müzik Bilimleri	1	-	1	0.36
Toprak Bilimi ve Bitki Besleme	-	1	1	0.36
Güvenlik Bilimleri	-	1	1	0.36
Anabilim Dalı Yok veya Belirlenememiştir	22	71	93	33.70
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Türkiye'de kentleşme alanında yazılmış olan 276 adet lisansüstü tezinin 93'ünün, (%33.70) anabilim dalı yok (Tablo 11) veya belirlenememiştir. Kamu yönetimi anabilim dalı 35 tez, (%12.68) ve sosyoloji anabilim dalı 31 tez, (%11.23) ile kentleşme başlıklı en çok tez yazılan ana bilim dallarıdır. Kentleşme başlığı altında 48 ana bilim dalında lisansüstü tez yazılmıştır.

Tablo 12 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	-	1	1	0.36
Adıyaman Üniversitesi	-	1	1	0.36
Adnan Menderes Üniversitesi	-	1	1	0.36
Afyon Kocatepe Üniversitesi	-	2	2	0.72
Akdeniz Üniversitesi	-	1	1	0.36
Anadolu Üniversitesi	-	2	2	0.72
Ankara Üniversitesi	8	6	14	5.07
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1	-	1	0.36
Ardahan Üniversitesi	-	1	1	0.36
Atatürk Üniversitesi	1	2	3	1.09
Bahçeşehir Üniversitesi	-	4	4	1.45
Bartın Üniversitesi	-	2	2	0.72
Beykent Üniversitesi	-	1	1	0.36
Bingöl Üniversitesi	-	2	2	0.72
Boğaziçi Üniversitesi	-	2	2	0.72
Celal Bayar Üniversitesi	-	1	1	0.36
Cumhuriyet Üniversitesi	-	6	6	2.17
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	-	1	1	0.36
Çukurova Üniversitesi	-	1	1	0.36
Dicle Üniversitesi	-	1	1	0.36
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	8	10	3.62
Dumlupınar Üniversitesi	-	7	7	2.54
Düzce Üniversitesi	-	1	1	0.36
Ege Üniversitesi	3	4	7	2.54
Erciyes Üniversitesi	1	1	2	0.72
Fatih Üniversitesi	-	1	1	0.36
Fırat Üniversitesi	-	4	4	1.45
Gazi Üniversitesi	5	22	27	9.78
Gaziantep Üniversitesi	1	1	2	0.72
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	3	3	1.09
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	-	2	2	0.72
Giresun Üniversitesi	-	1	1	0.36
Hacettepe Üniversitesi	4	6	10	3.62
Haliç Üniversitesi	-	1	1	0.36
İnönü Üniversitesi	1	3	4	1.45
İstanbul Aydın Üniversitesi	-	2	2	0.72
İstanbul Teknik Üniversitesi	7	20	27	9.78
İstanbul Üniversitesi	10	6	16	5.80
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	-	1	1	0.36
Kara Harp Okulu Komutanlığı	-	1	1	0.36
Karabük Üniversitesi	-	2	2	0.72
Karadeniz Teknik Üniversitesi	-	1	1	0.36
Kırıakkale Üniversitesi	-	3	3	1.09
Kocaeli Üniversitesi	-	7	7	2.54
Marmara Üniversitesi	2	7	9	3.26

Mersin Üniversitesi	1	-	1	0.36
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	3	9	12	4.35
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	-	1	1	0.36
Muğla Üniversitesi	-	2	2	0.72
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	-	1	1	0.36
Okan Ünivesitesi	-	2	2	0.72
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	1	3	4	1.45
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	6	4	10	3.62
Polis Akademisi Başkanlığı	-	2	2	0.72
Sakarya Üniversitesi	2	5	7	2.54
Selçuk Üniversitesi	-	7	7	2.54
Süleyman Demirel Üniversitesi	-	7	7	2.54
Trakya Üniversitesi	-	2	2	0.72
Turgut Özal Üniversitesi	-	1	1	0.36
Uludağ Universitesi	2	5	7	2.54
Yeditepe Üniversitesi	1	-	1	0.36
Yıldız Teknik Üniversitesi	1	5	6	2.17
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	-	3	3	1.09
Zonguldak Karaelmas Üniversitesi	-	1	1	0.36
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Gazi Üniversitesi (%9.78), İstanbul Teknik Üniversitesi (%9,78), İstanbul Üniversitesi (%5.80), Ankara Üniversitesi (% 5.07), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (%4.35) Türkiye'de kentleşme başlığı altında en fazla lisansüstü tezlerin hazırlandığı (Tablo 12) üniversitelerdir.

Gazi Üniversitesi'nde 5 doktora tezi ve 22 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 27 tez, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde 7 doktora ve 20 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 27 tez, İstanbul Üniversitesi'nde 10 doktora tezi ve 6 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 16 tez, Ankara Üniveritesi'nde ise 8 doktora tezi ve 6 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 14 tez, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde 3 doktora tezi ve 9 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 12 tez hazırlanmıştır.

Tablo 13 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Prof.Dr.	50	78	128	46.38
Prof.Dr+ Prof.Dr. (iki danışmanlı)	1	-	1	0.36
Doç.Dr.	9	60	69	25.00
Yrd.Doç.Dr.	3	70	73	26.45
Dr.	-	2	2	0.72
Öğretim Görevlisi	-	1	1	0.36
Belirtilmemiş	-	2	2	0.72
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan, kentleşme başlıklı 50 adet doktora tezi ve 78 adet yüksek lisans tezi (Tablo 13) profesör doktor (Prof. Dr.) unvanlı akademisyen danışmanlığında yazılmıştır. 1 adet doktora tezi iki Prof. Dr. danışmanlığında yazılmıştır. 69 adet lisansüstü tez ise doçent doktor (Doç. Dr.) unvanlı akademisyen danışmanlığında yazılmıştır. Ayrıca 73 adet lisansüstü tez yardımcı doçent doktor (Yard. Doç.) danışmanlığında, 2 adet yüksek lisans tezi doktor (Dr.) danışmanlığında 1 adet yüksek lisans tezi öğretim görevlisi (Öğr. Gör.) danışmanlığında yazılmıştır.

Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tez arama sayfasında iki adet yüksek lisans tezine ait danışman bilgileri mevcut değildir. Bu yüksek lisans tezleri erişime kapalı olması sebebiyle danışmanları ve danışman unvanları tespit edilememiştir.

Tablo 14 Kentleşme Başlıklı Tezlerin Danışmanlarına Göre Tezlerin Dağılımı

Danışman Adı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%

Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ	1	8	9	3.26
Prof. Dr. Ruşen KELEŞ	4	-	4	1.45
Prof. Dr. Can HAMAMCI	2	2	4	1.45
Yrd. Doç. Dr. İ. Oğuz AKDEMİR	-	3	3	1.09
Prof. Dr. Eyüp Günay İSBİR	-	3	3	1.09
Yrd. Doç.Dr. İhsan KELEŞ	-	3	3	1.09
Prof. Dr. Gülden ERKUT	2	1	3	1.09
Prof. Dr. Nihal ŞENLİER	-	2	2	0.72
Doç. Dr. Musa EKEN	1	1	2	0.72
Prof. Dr. Güngör ERDUMLU	-	2	2	0.72
Doç. Dr. Hamza ATEŞ	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Numan TUNA	2	-	2	0.72
Prof. Dr. Barlas TOLAN	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Mehmet ÇUBUK	1	1	2	0.72
Yrd. Doç.Dr. Mehmet KARAÖREN	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Yüksel DİNÇER	1	1	2	0.72
Prof. Dr. Beylü DİKEÇLİGİL	1	1	2	0.72
Prof. Dr. Sümer GÜREL	1	1	2	0.72
Doç. Dr. Erkan ŞEN	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Güray KÖNİG	2	-	2	0.72
Prof. Dr. Mehmet Fikret GEZGİN	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Aykut KARAMAN	1	1	2	0.72
Prof. Dr. Esin KÜNTAY	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Nuran Zeren GÜLERSOY	2	-	2	0.72
Yrd. Doç.Dr. Tuncay ÖNDER	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Azime TEZER	1	1	2	0.72
Prof. Dr. Oğuz IŞIK	2	-	2	0.72
Prof. Dr. Hüseyin GÜL	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Y.DÜLGEROĞLU YÜKSEL	-	2	2	0.72
Prof. Dr. Güven Arif SARGIN	-	2	2	0.72
Prof. Dr. H Targan ÜNAL	-	2	2	0.72
Yrd. Doç.Dr. Murat YAMAN	-	2	2	0.72
Doç. Dr. Selim EREN	1	1	2	0.72
Doç. Dr. Abdulmenaf TURAN	-	2	2	0.72
Erişilemez	-	2	2	0.72
Diğer	38	153	191	69.20
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Türkiye'de kentleşme başlıklı lisansüstü tezlere en fazla danışmanlık yapan kişi (Tablo 14) toplam 9 tez, (%3.26) ile Gazi Üniversitesi'nde görev yapmakta olan Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ'dir. Prof. Dr. Ruşen KELEŞ ve Prof. Dr. Can HAMAMCI danışmanlığında 4 adet lisansüstü tez yazılmıştır. En fazla yüksek lisans tez danışmanlığını 8 adet ile Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ yapmıştır. Prof. Dr. Ruşen KELEŞ ise 4 tane ile en fazla doktora tez danışmanlığı yapan akademisyendir.

Türkiye'de kentleşme başlığı altında 4 akademisyen 3 lisansüstü teze 27 akademisyen ise 2 lisansüstü teze danışmanlık yapmıştır. 191 akademisyen ise ayrı ayrı 1 teze danışmanlık yapmıştır.

Tablo 15 Kentleşme Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yapıldığı İllere Göre Dağılımı

Araştırma Alanı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Ankara	24	41	65	23.55
İstanbul	24	60	84	30.43
İzmir	5	12	17	6.16
Bolu	-	1	1	0.36
Adıyaman	-	1	1	0.36
Aydın	-	1	1	0.36
Afyonkarahisar	-	2	2	0.72
Antalya	-	1	1	0.36
Eskişehir	-	2	2	0.72
Ardahan	-	1	1	0.36
Erzurum	1	2	3	1.09
Bartın	-	2	2	0.72
Bingöl	-	2	2	0.72
Manisa	-	1	1	0.36
Sivas	-	6	6	2.17
Çanakkale	-	1	1	0.36
Adana	-	1	1	0.36
Diyarbakır	-	1	1	0.36
Kütahya	-	7	7	2.54
Düzce	-	1	1	0.36
Kayseri	1	1	2	0.72
Elazığ	-	4	4	1.45
Gaziantep	1	1	2	0.72
Tokat	-	3	3	1.09
Kocaeli	-	9	9	3.26
Giresun	-	1	1	0.36
Malatya	1	4	5	1.81
Kahramanmaraş	-	1	1	0.36
Karabük	-	2	2	0.72
Trabzon	-	1	1	0.36
Kırıkkale	-	3	3	1.09
Mersin	1	-	1	0.36
Muğla	-	3	3	1.09
Samsun	1	3	4	1.45
Sakarya	2	5	7	2.54
Konya	-	7	7	2.54
Isparta	-	7	7	2.54
Edirne	-	2	2	0.72
Bursa	2	5	7	2.54
Van	-	3	3	1.09
Zonguldak	-	1	1	0.36
Niğde	-	1	1	0.36
Toplam	**63**	**213**	**276**	**100**

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan, kentleşme başlıklı 276 lisansüstü tezin 84 tanesi, (%30.43) İstanbul'da(Tablo 15), 65'i (%23.55) Ankara'da ve 17 tanesi, (%6.16) İzmir'de yazılmıştır. En fazla doktora tezi 24 tez ile Ankara ve İstanbul'da, en fazla yüksek lisans tezi ise 60 tez ile İstanbul'da hazırlanmıştır. Ayrıca Türkiye'de 42 farklı ilde kentleşme başlıklı lisansüstü tez çalışması yapılmıştır.

4.2. Türkiye'de Çevre Sorunları Başlığı Altında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik İncelenmesi

Bu başlık altında yapılan tüm incelemelerde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi'nin https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp web adresi kullanılmıştır(YÖKTEZ, 2019).

Tablo 16 Çevre Sorunları Başlığı Altında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Türüne Göre Dağılımı

Türü	**Frekans**	**%**
Doktora	36	16.82
Yüksek Lisans	178	83.18
Toplam	**214**	**100**

2018 yılı sonu itibarıyla Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında 214 lisansüstü tez yazılmıştır. Yazılan bu tezlerin 36 tanesi doktora tezi, (Tablo 16) 178 tanesi ise yüksek lisans tezidir. Doktora tezleri toplam tezlerin %16.82'sini oluştururken yüksek lisans tezleri toplam tezlerin %83.18'ini oluşturmaktadır.

Tablo 17 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma Yöntemi	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Nitel	16	80	96	44.86
Nicel	15	58	73	34.11
Karma	1	12	13	6.07
Tespit Edilemeyen	4	28	32	14.95
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan, kentleşme başlıklı 214 lisansüstü tezin (Tablo 17) 96'sının, (%44.86) nitel araştırma yöntemleri kullanılarak, 73 tanesi, (%34.11) ise nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yazılmıştır. Karma araştırma yöntemleri kullanılarak 13 adet tez, (%6.07) yazılmıştır. 32 adet tezin ise (%14.95) araştırma yöntemi tespit edilememiştir.

Tablo 18 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yazıldıkları Dillere Göre Dağılımı

Tezin Yazıldığı Dil	Doktora		Yüksek Lisans		Toplam	
	Frekans	**%**	**Frekans**	**%**	**Frekans**	**%**
Türkçe	36	100	174	97.75	210	98.13
İngilizce	-	-	4	2.25	4	1.87
Toplam	**36**	**100**	**178**	**100**	**214**	**100**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nden alınan bilgilere göre çevre sorunları alanındaki 36 adet doktora tezinin tamamı (%100) Türkçe yazılmıştır.

178 adet yüksek lisans tezinin 174 tanesi (%97.75) Türkçe (Tablo 18) yazılırken, 4 tanesi (%2.25) ise İngilizce olarak yazılmıştır. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 210'u (%98.13) Türkçe, 4'ü (%1.87) ise İngilizce yazılmıştır.

Tablo 19 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına Göre Dağılımı

Sayfa Sayısı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
0-100	2	52	54	25.23
101-200	10	110	120	56.07
201-300	18	15	33	15.42
301-400	6	1	7	3.27
401-500	-	-	-	-
501 ve üzeri	-	-	-	-
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında incelenen lisansüstü tezlerin %56.07'si 101 ile 200 sayfa arasındadır. 100 sayfanın altında yazılan tez ise %25.23'tür. Ayrıca Türkiye'de %15.42'si 201 ile 300 sayfa (Tablo 19), %3.27'si 301 ile 400 sayfa arası, tez yazılmıştır. 400 sayfa ve üzeri yazılan tez bulunmamaktadır.

Tablo 20 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Erişilebilirlik Durumu

Erişilebilirlik	Doktora		Yüksek Lisans		Toplam	
	Frekans	%	Frekans	%	Frekans	%
Erişilebilir Tez	23	63.89	91	51.12	114	53.27
Erişilemez Tez	13	36.11	87	48.88	100	46.73
Toplam	**36**	**100**	**178**	**100**	**214**	**100**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nden alınan bilgilere göre çevre sorunları başlığı altında yazılan 36 adet doktora tezinin 23 tanesi (%63.89) erişilebilir tez iken, 13 tanesi (%36.11) erişilemez tezdir. Ayrıca yazılan 178 adet (Tablo 20) yüksek lisans tezinin 91 adedinin (%51.12) erişilebilir tez olduğu, 87 adedinin (%48.88) ise erişilemez tez olduğu tespit edilmiştir. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 114 tanesi erişilebilir tez iken 100 tanesi erişilemezdir. Tezlerin toplam erişilebilirlik oranı %53.27'dir, erişilemez tez oranı ise %46.73'tür.

Tablo 21 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Doktora		Yüksek Lisans		Toplam	
	Frekans	Yüzde(%)	Frekans	Yüzde(%)	Frekans	Yüzde(%)
1978	2	5.56	-	-	2	0.93
1987	1	2.78	-	-	1	0.47
1989	-	-	1	0.56	1	0.47
1990	1	2.78	3	1.69	4	1.87
1991	-	-	7	3.93	7	3.27
1992	1	2.78	5	2.81	6	2.80
1993	1	2.78	8	4.49	9	4.21
1994	3	8.33	1	0.56	4	1.87
1995	1	2.78	10	5.62	11	5.14
1996	2	5.56	12	6.74	14	6.54
1997	3	8.33	5	2.81	8	3.74
1998	-	-	6	3.37	6	2.80
1999	-	-	5	2.81	5	2.34
2000	1	2.78	5	2.81	6	2.80
2001	-	-	5	2.81	5	2.34
2002	-	-	6	3.37	6	2.80
2003	-	-	3	1.69	3	1.40
2004	1	2.78	4	2.25	5	2.34
2005	1	2.78	7	3.93	8	3.74
2006	1	2.78	10	5.62	11	5.14
2007	-	-	6	3.37	6	2.80
2008	2	5.56	5	2.81	7	3.27
2009	1	2.78	9	5.06	10	4.67
2010	3	8.33	11	6.18	14	6.54
2011	1	2.78	4	2.25	5	2.34
2012	2	5.56	9	5.06	11	5.14
2013	2	5.56	4	2.25	6	2.80
2014	1	2.78	3	1.69	4	1.87
2015	2	5.56	3	1.69	5	2.34
2016	1	2.78	9	5.06	10	4.67
2017	-	-	8	4.49	8	3.74
2018	2	5.56	4	2.25	6	2.80
Toplam	**36**	**100**	**178**	**100**	**214**	**100**

Çevre sorunları alanında yazılan doktora tezlerinin en çok olduğu yıllar %8.3 ile (Tablo 21) 1994, 1997, 2010 yıllarıdır. 1988, 1989, 1991, 1998, 1999, 2001, 2002, 2003, 2007 ve 2017 yıllarında ise doktora tezi yazılmamıştır.

Çevre sorunları alanında %6.74 ile en fazla 1996 yılında yüksek lisans tezi yapılmıştır. 1978 ve 1987 yıllarında ise çevre sorunları konulu herhangi bir tez yazılmamıştır.
Çevre sorunları alanında doktora ve yüksek lisans tezi toplamda en fazla %6.54 ile 1996 ve 2010 yıllarında yapılmıştır. Ayrıca, 1978 ile 1987 yılları arasında ve 1988 yılında çevre sorunları ile ilgili herhangi bir yüksek lisans tezi ve doktora tezi bulunmamaktadır.

Tablo 22 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Hazırlandıkları Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Deniz Bilimleri ve İşletmeciliği Enstitüsü	0	1	1	0.47
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	6	25	31	14.49
Fen Bilimleri Enstitüsü	6	38	44	20.56
Mühendislik ve Fen Bilimleri Enstitüsü	0	1	1	0.47
ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü-Fen Bilimleri Enstitüsü	0	1	1	0.47
Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü	0	1	1	0.47
Sağlık Bilimleri Enstitüsü	2	1	3	1.40
Sosyal Bilimler Enstitüsü	22	110	132	61.67
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nde 214 tezin 132 tanesi (Tablo 22) sosyal bilimler enstitüleri (%61.67) bünyesinde hazırlanmıştır. Fen bilimleri enstitülerinde ise 44 tez (%20.56) yapılmıştır. Ayrıca eğitim bilimleri enstitülerinde 31 adet, (%14.49) sağlık bilimleri enstitülerinde 3, (%1.40) deniz bilimleri ve işletmeciliği enstitüsü, mühendislik ve fen bilimleri enstitüsü, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampüsü-Fen Bilimleri Enstitüsü ve Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü'lerinde ise 1 adet (%0.47) tez hazırlanmıştır.

Tablo 23 Çevre Sorunları Başlıklı Tezlerin Yayınlandıkları Anabilim Dalına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Kamu Yönetimi	1	12	13	6.07
Çevre Mühendisliği	-	3	3	1.40
Coğrafya	-	8	8	3.74
Eğitim Bilimleri	1	1	2	0.93
Sosyal Bilimler	1	-	1	0.47
Biyoloji Eğitimi	-	1	1	0.47
İşletme	-	3	3	1.40
Tarım Ekonomisi	3	1	4	1.87
Sosyal Çevre Bilimleri	3	4	7	3.27
Orman Mühendisliği	1	-	1	0.47
Peyzaj Mimarlığı	-	3	3	1.40
İktisat	2	5	7	3.27
Radyo Televizyon	-	1	1	0.47
Uygulamalı Sosyoloji	-	1	1	0.47
Maliye	2	-	2	0.93
Sanat Tarihi	-	1	1	0.47
Aile Ekonomisi ve Beslenme Eğitimi	-	2	2	0.93
İlköğretim	1	23	24	11.21
Denizel Çevre	-	1	1	0.47
Uluslararası İlişkiler	1	2	3	1.40
Tarla Bitkileri	-	1	1	0.47
Jeoloji Mühendisliği	-	1	1	0.47
Çevre Bilimleri	-	3	3	1.40
Sosyoloji	-	3	3	1.40
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	-	2	2	0.93
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi	2	7	9	4.21
Fen Bilgisi Eğitim	-	2	2	0.93
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	1	2	3	1.40
Yapi Eğitimi	-	1	1	0.47
Ilköğretim Fen Bilgisi Eğitimi	-	1	1	0.47
Kamu Hukuku	-	1	1	0.47
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	-	1	1	0.47
Kimya Eğitimi	-	1	1	0.47
Ortadoğu Coğrafyası	-	1	1	0.47
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	-	1	1	0.47
Felsefe ve Din Bilimleri	1	-	1	0.47
Güzel Sanatlar Eğitimi	1	-	1	0.47
Felsefe	-	2	2	0.93
Şehir ve Bölge Planlama	-	1	1	0.47
İngiliz Dili ve Edebiyatı	1	-	1	0.47
Sürdürülebilir Çevre ve Enerji Sistemleri	-	1	1	0.47
Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi	-	3	3	1.40
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi	-	1	1	0.47
Halk Sağlığı	1	-	1	0.47
Anabilim yok veya Belirlenememiş	13	70	83	38.79
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında yazılan tezlerin (Tablo 23) %38.79'unun anabilim dalı bulunmamaktadır veya belirlenememiştir. Anabilim dalı belirli olanlar arasında ilköğretim anabilim dalı %11.21 ile 1. sıradadır. Kamu yönetimi %6.07, ortaöğretim fen ve matematik alanları eğitimi %4.21, coğrafya anabilim dalı ise %3.74 ile ilk dört sırada yer alan diğer anabilim dallarıdır.

Tablo 24 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yayınlandıkları Üniversitelere Göre Dağılımları

Üniversite	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	-	1	1	0.47
Adnan Menderes Üniversitesi	-	3	3	1.40
Afyon Kocatepe Üniversitesi	-	3	3	1.40
Ahi Evran Üniversitesi	-	2	2	0.93
Akdeniz Üniversitesi	-	1	1	0.47
Anadolu Üniversitesi	1	3	4	1.87
Ankara Üniversitesi	9	17	26	12.19
Atatürk Üniversitesi	1	2	3	1.40
Balıkesir Üniversitesi	-	2	2	0.93
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	-	1	1	0.47
Celal Bayar Üniversitesi	-	1	1	0.47
Cumhuriyet Üniversitesi	-	4	4	1.87
Çağ Üniversitesi	-	1	1	0.47
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	-	1	1	0.47
Çukurova Üniversitesi	-	3	3	1.40
Dokuz Eylül Üniversitesi	2	-	2	0.93
Dumlupınar Üniversitesi	-	3	3	1.40
Ege Üniversitesi	-	7	7	3.27
Erciyes Üniversitesi	-	2	2	0.93
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	-	2	2	0.93
Fırat Üniversitesi	-	2	2	0.93
Gazi Üniversitesi	8	26	34	15.89
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	-	1	1	0.47
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	-	1	1	0.47
Gümüşhane Üniversitesi	-	1	1	0.47
Hacettepe Üniversitesi	2	1	3	1.40
İnönü Üniversitesi	-	6	6	2.80
İstanbul Teknik Üniversitesi	2	3	5	2.34
İstanbul Üniversitesi	3	28	31	14.49
Karadeniz Teknik Üniversitesi	-	2	2	0.93
Kocaeli Üniversitesi	2	3	5	2.34
Maltepe Üniversitesi	-	1	1	0.47
Marmara Üniversitesi	3	8	11	5.14
Mersin Üniversitesi	-	1	1	0.47
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	-	1	1	0.47
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	-	1	1	0.47
Muğla Üniversitesi	-	1	1	0.47
Mustafa Kemal Üniversitesi	-	1	1	0.47
Namık Kemal Üniversitesi	1	1	2	0.93
Necmettin Erbakan Üniversitesi	-	3	3	1.40
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	-	1	1	0.47
Niğde Üniversitesi	-	1	1	0.47
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	-	1	1	0.47
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	-	3	3	1.40
Pamukkale Üniversitesi	-	3	3	1.40
Sakarya Üniversitesi	-	2	2	0.93
Selçuk Üniversitesi	1	2	3	1.40
Süleyman Demirel Üniversitesi	-	6	6	2.80
Trakya Üniversitesi	-	2	2	0.93
Uludağ Universitesi	1	4	5	2.34
Uşak Üniversitesi	-	1	1	0.47
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	-	1	1	0.47
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Gazi Üniversitesi (%15.89), İstanbul Üniversitesi (%14.49), Ankara Üniversitesi (%12.19) ve Marmara Üniversitesi (%5.14) Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında en fazla lisansüstü tezlerin hazırlandığı (Tablo 24) üniversitelerdir.

Gazi Üniversitesi'nde 8 doktora tezi ve 26 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 34 tez, İstanbul Üniversitesi'nde 3 doktora ve 28 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 31 tez, Ankara Üniversitesi'nde 9 doktora tezi ve 17 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 26 tez, Marmara Üniversitesi'nde ise 3 doktora tezi ve 8 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 11 tez hazırlanmıştır.

Tablo 25 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışman Unvanlarına Göre Dağılımı

Danışman	**Doktora**	**Yüksek Lisans**	**Toplam Frekans**	**%**
Prof.Dr.	29	79	108	50.47
Doç.Dr+ Yrd.Doç. (iki danışmanlı)	-	1	1	0.47
Prof.Dr.+Dr. (iki danışmanlı)	-	1	1	0.47
Doç.Dr.	5	42	47	21.96
Yrd.Doç.Dr.	1	54	55	25.70
Dr.Öğretim Üyesi	1	-	1	0.47
Belirlenememiş	-	1	1	0.47
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nde incelenen çevre sorunları başlıklı lisansüstü tezlerden 108 tanesi Prof. Dr. unvanlı (Tablo 25) akademisyen danışmanlığında yazılmıştır. Ayrıca Türkiye'de yazılan 47 tez Doç. Dr. 55 tez Yard. Doç. 1 tez doktor öğretim üyesi (Dr. Öğr. Üy.) danışmanlığında hazırlanmıştır. 2 yüksek lisans tezi ise 2 danışman kontrolünde yazdırılmıştır. Hazırlanan bir başka yüksek lisans tezinin danışmanın unvanı belirlenememiştir.

Tablo 26 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Danışmanlarına Göre Dağılımı

Danışman Adı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Prof. Dr. Mustafa AYDOĞDU	1	3	4	1.87
Prof. Dr. Turhan İSTANBULLU	-	3	3	1.40
Prof. Dr. Satılmış Kemal KARTAL	-	3	3	1.40
Prof. Dr. İlhan ERONAT	-	3	3	1.40
Yrd. Doç. Dr. Nilüfer PEKCAN	-	3	3	1.40
Prof. Dr. Ali GÜL	1	2	3	1.40
Prof. Dr. Nusret FİŞEK	2	-	2	0.93
Prof. Dr. Ruşen KELEŞ	2	-	2	0.93
Prof. Dr. Mehmet KARPUZCU	1	1	2	0.93
Prof. Dr. Barış MATER	-	2	2	0.93
Prof. Dr. Erdoğan AKKAN	-	2	2	0.93
Yrd. Doç. Dr.Fatih DOĞANOĞLU	-	2	2	0.93
Prof. Dr. Ümit ERDEM	-	2	2	0.93
Yrd. Doç. Dr. Hakan YİĞİTBAŞIOĞLU	-	2	2	0.93
Prof. Dr. Berna ALPAGUT	1	1	2	0.93
Doç. Dr. Nesrin ALGAN	1	1	2	0.93
Prof. Dr.Kazım YILDIZ	-	2	2	0.93
Doç. Dr. Cemal YALÇIN	-	2	2	0.93
Yrd. Doç. Dr. Tuncay ÖNDER	-	2	2	0.93
Prof. Dr. Cevat GERAY	-	2	2	0.93
Prof. Dr. Can HAMAMCI	1	1	2	0.93
Prof. Dr. Çelik ARUOBA	-	2	2	0.93
Doç. Dr. Adem ÖZDEMİR	-	2	2	0.93
Doç. Dr. Ahmet KUBAŞ	1	1	2	0.93
Yrd. Doç. Dr. Baştürk KAYA	-	2	2	0.93
Prof. Dr. Cevat GERAY	-	2	2	0.93
Belirlenememiş	-	1	1	0.47
Diğer	25	129	154	71.96
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Hazırlanan çevre sorunları başlıklı lisansüstü tezlere en fazla danışmanlık yapan Prof. Dr. Mustafa AYDOĞDU'dur. Prof. Dr. Turhan İSTANBULLU, Prof. Dr. Satılmış Kemal KARTAL, Prof. Dr. İlhan ERONAT, Yrd. Doç. Dr. Nilüfer PEKCAN ve Prof. Dr. Ali GÜL danışmanlığında bu alanda 3 adet lisansüstü tez yazılmıştır. 20 akademisyen ise bu alanda 2 lisansüstü tez hazırlattırmıştır. 1 adet yüksek lisans tezinin danışmanı belirlenememiştir. En fazla doktora tezine danışmanlık yapan akademisyenler (Tablo 26) 2 adet tez danışmanlığı bulunan Prof. Dr. Nusret FİŞEK ve Prof. Dr. Ruşen KELEŞ'tir.

Tablo 27 Çevre Sorunları Başlıklı Lisansüstü Tezlerin Yapıldığı İllere Göre Dağılımı

Araştırma Alanı	Doktora	Yüksek Lisans	Toplam Frekans	%
Ankara	19	47	66	30.84
İstanbul	8	41	49	22.90
Bolu	-	1	1	0.47
Aydın	-	3	3	1.40
Afyonkarahisar	-	3	3	1.40
Kırşehir	-	2	2	0.93
Antalya	-	1	1	0.47
Eskişehir	1	5	6	2.80
Erzurum	1	2	3	1.40
Balıkesir	-	2	2	0.93
Bilecik	-	1	1	0.47
Manisa	-	1	1	0.47
Sivas	-	4	4	1.87
Mersin	-	2	2	0.93
Çanakkale	-	1	1	0.47
Adana	-	3	3	1.40
Kütahya	-	3	3	1.40
İzmir	2	7	9	4.21
Kayseri	-	2	2	0.93
Elazığ	-	2	2	0.93
Tokat	-	1	1	0.47
Kocaeli	2	4	6	2.80
Gümüşhane	-	1	1	0.47
Malatya	-	6	6	2.80
Trabzon	-	2	2	0.93
Muğla	-	2	2	0.93
Hatay	-	1	1	0.47
Tekirdağ	1	1	2	0.93
Konya	1	5	6	2.80
Niğde	-	2	2	0.93
Samsun	-	1	1	0.47
Denizli	-	3	3	1.47
Edirne	-	2	2	0.93
Sakarya	-	2	2	0.93
Bursa	1	4	5	2.34
Uşak	-	1	1	0.47
Isparta	-	6	6	2.80
Van	-	1	1	0.47
Toplam	**36**	**178**	**214**	**100**

Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde kayıtlı bulunan, çevre sorunları başlıklı 214 lisansüstü tezin 66 tanesi, (%30.84) Ankara'da, 49 tanesi (%22.90) İstanbul'da ve 9 tanesi, (%4.21) İzmir'de yazılmıştır. En fazla doktora tezi 19 tez ile (Tablo 27) Ankara'da yazılmıştır. Ankara 47 İstanbul 41 yüksek lisans tezi ile en fazla lisansüstü tez yazılan şehirlerdir. Ayrıca Türkiye'de 38 farklı şehirde çevre sorunları başlıklı tez hazırlanmıştır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Kentleşme ve çevre sorunları alanında 1978-2018 yılları arasında yayınlanan 490 lisanüstü tezin çeşitli parametrelerce incelemesinin yapıldığı çalışmanın bu bölümünde elde edilen bulgular yorumlanmaktadır. 2018 yılı itibariyle Türkiye'de, kentleşme ve çevre sorunları alanında yayınlanmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik yönden incelenmesi analiz sonuçlarına göre;

Yazılan lisansüstü tezler türüne göre incelendiğinde, Türkiye'de kentleşme başlığı altında 276 lisansüstü tez yazılmıştır. Bu tezlerin 63 tanesi doktora tezi, 213 tanesi ise yüksek lisans tezidir. Doktora tezleri toplam tezlerin %22.83'ünü oluştururken yüksek lisans tezleri toplam tezlerin %77.17'sini oluşturmaktadır. Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında ise 214 lisansüstü tez yazılmıştır. Yazılan bu tezlerin 36 tanesi doktora tezi, 178 tanesi ise yüksek lisans tezidir. Doktora tezleri toplam tezlerin %16.82'sini oluştururken yüksek lisans tezleri toplam tezlerin %83.18'ini oluşturmaktadır. Hem kentleşme hemde çevre sorunları başlığı altında yapılan tezlerin büyük bir oranı yüksek lisans tezidir.

Yüksek lisans yapmış olan kişilerin birçoğunun doktora yapmaması yazılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin arasındaki farkın en büyük nedenidir. Doktorayı kazanma ve eğitim sürecinin, yüksek lisansa kıyasla daha zor olması bu durumun başka bir nedenidir. Ayrıca doktora çalışmaların daha az olmasına neden olan bir başka etmen ise araştırmacıların bir kısmının farklı alanlara yönelmesidir.

Yazılan lisansüstü tezler araştırma yöntemine göre incelendiğinde; kentleşme başlıklı lisansüstü tezlerin, 193'ünün (%69.93) nitel araştırma yöntemleri kullanılarak, 61 tanesinin (%22.10) ise nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yazıldığı tespit edilmiştir. Karma araştırma yöntemleri kullanılarak 8 adet tez, (%2.90) yazılmış olup 14 tezin, (%5.07) araştırma yöntemi tespit edilememiştir. Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında ise 96 lisansüstü tezin, (%44.86) nitel araştırma yöntemleri kullanılarak, 73 tanesi, (%34.11) ise nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yazılmıştır. Karma araştırma yöntemleri kullanılarak 13 tez, (%6.07) yazılmış olup, 32 adet tezin (%14.95) araştırma yöntemi tespit edilememiştir.

Kentleşme ve çevre sorunları başlıkları altında çalışma yapan araştırmacıların yazmış oldukları lisansüstü tezlerde ağırlıklı olarak nitel araştırma yöntemini benimsedikleri gözlenmiştir. Araştırmacıların nitel araştırma yöntemlerini tercih etmelerinde, nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan deney, anket, görüşme gibi nicel çalışma verilerinin sayısal analizinin daha zor olduğunu göz önünde bulundurdukları düşünülmüktedir.Yüksek oranda olmasa da, (%2.90-%6.07) bazı araştırmacıların çalışmalarını zenginleştirmek adına karma yöntemi (nicel-nitel) kullandıkları değerlendirilmektedir.

Lisansüstü tezler yazıldıkları dillere göre dağılımı incelendiğinde, Türkiye'de kentleşme başlığı altında hazırlanan 63 doktora tezinin 54 tanesi, (%85.71) Türkçe yazılmışken, 9 adet doktora tezi, (%14.29) İngilizce yazılmıştır. Yazılan 213 yüksek lisans tezinin 198 tanesinin, (%92.96) Türkçe yazıldığı ve 15 tanesinin, (%7.04) ise İngilizce yazıldığı tespit edilmiştir. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 252 tanesi, (%91.30) Türkçe, 24 tanesi, (%8.70) İngilizce yazılmıştır.

Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında yazılan 36 adet doktora tezinin tamamı (%100) Türkçe yazılmıştır. 178 yüksek lisans tezinin 174 tanesi, (%97.75) Türkçe yazılırken, 4 tanesi, (%2.25) ise İngilizce olarak yazılmıştır. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 210 tanesi, (%98.13) Türkçe, 4 tanesi, (%1.87) ise İngilizce yazılmıştır.

Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları alanında yazılan lisansüstü tezler yazıldıkları dillere göre değerlendirildiğinde, yazım dili olarak sadece Türkçe ve İngilizce kullanıldığı görülmektedir. Bu alanlarda yazılan lisansüstü tezlerin birçoğu Türkçe yazılmışken, çok az bir kısmı İngilizce olarak yazılmıştır.

Lisansüstü tez çalışmalarında Türkçe yazım dilinin bu kadar yüksek oranda kullanılmasında ki en büyük etmen araştırmacıların kendi ana dillerinde araştırma yapması ve tez yazmasının sağladığı kolaylıklardır. Ayrıca Türkiye'de yabancı dil öğretiminin istenilen seviyelere ulaşamamış olması bu durumun sonucu olarak yabancı bir dilde literatür taraması ve araştırma yapmanın zorluğu araştırmacıları Türkçe tez yazmaya yönlendirmektedir.

Lisansüstü tezlerin sayfa sayılarına göre dağılımı incelendiğinde, Türkiye'de kentleşme başlığı altında hazırlanan lisansüstü tezlerin %57.25'i 101 ile 200 sayfa arasındadır. 100 sayfanın altında yazılan tez ise %12.32'dir.

Ayrıca yazılan tezlerin %20.29'u 201 ile 300 sayfa arası, %7.25'i 301 ile 400 sayfa arası, %2.90'ı 400 sayfa ve üzerinde yazılmıştır. Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında yazılan

tezlerin ise %56.07'si 101 ile 200 sayfa arasındadır. 100 sayfanın altında yazılan tez ise %25.23'tür. Ayrıca Türkiye'de %15.42'si 201 ile 300 sayfa, %3.27'si 301 ile 400 sayfa arası tez yazılmıştır. 400 sayfa ve üzeri yazılan tez bulunmamaktadır.

Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında yazılan tezlerin yarısından daha fazlası 101 ile 200 sayfa arasında yer almaktadır. Ayrıca 201 ve üzeri sayfa sayısına sahip olan lisansüstü tezlerin çoğunluğunu doktora tezleri oluşturmaktadır. Bu duruma neden olan faktör, doktora tez çalışmalarının yüksek lisans tez çalışmalarına göre daha kapsamlı olmasıdır.

Lisansüstü tezlerin erişilebilirlik durumuna göre dağılımı incelendiğinde, Türkiye'de kentleşme başlığı altında hazırlanan lisansüstü 63 doktora tezinin 39 (%61.90) tanesine erişilebilmektedir. Ayrıca yazılan 213 yüksek lisans tezinin 128 tanesi, (%60.09) erişilebilir tez iken 85 tanesi (%39.91) erişilmez tezdir. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 167'si erişilebilir tez iken 109 tanesi erişilemez tezdir. Tezlerin toplam erişilebilirlik oranı %60.51 iken erişilemez tez oranı %39.49'dur.

Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında yazılan 36 doktora tezinin 23 tanesi, (%63.89) erişilebilir tez iken, 13 tanesi (%36.11) erişilemez tezdir. Ayrıca yazılan 178 yüksek lisans tezinin 91 tanesinin (%51.12) erişilebilir tez olduğu, 87 tanesinin (%48.88) ise erişilemez tez olduğu tespit edilmiştir. Genel toplamda ise yazılan doktora ve yüksek lisans tezlerinin 114 tanesi erişilebilir tez iken 100 tanesi erişilemezdir. Tezlerin toplam erişilebilirlik oranı %53.27'dir, erişilemez tez oranı ise % 46.73'tür.

Türkiye'de kentleşme ve çevre alanında yazılan tezlerin yarıdan daha fazlasının erişilebilir olduğu tespit edilmiş olup, özellikle 1990'lı yılların ilk yarısına kadar yazılmış olan lisansüstü tezler Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'ne yazarları tarafından erişim engeli konularak kaydedildiği tespit edilmiştir. 2000'li yılllardan sonra ise belirtilen konularla ilgili yazılan tezlerin çoğunluğu erişime açıktır. Bu durum gelecekte bilimin ve alanın gelişimine katkı sunacaktır.

Türkiye'de kentleşme alanında 1978-2006 yılları arasında 132 lisansüstü tez yazılırken 2006-2018 yılları arasında 144 tez yazılmıştır. Türkiye'de çevre sorunları alanında ise 1978-2006 arasında 124, 2007-2018 yılları arasında ise 90 lisansüstü tez yazılmıştır.

Özellikle 2006 yılından itibaren Türkiye'nin 81 iline üniversite açılması, kentleşme ve çevre sorunları alanında yapılan lisansüstü tez çalışmalarının sayısında hızlı bir artış meydana getirmiştir.

Türkiye'de kentleşme başlığı altında kayıtlı bulunan 276 tezin 192 tanesi sosyal bilimler enstitüsü (%69.57) bünyesinde hazırlanmıştır. Fen bilimleri enstitüsü'nde ise 66 tez (%23.91) yapılmıştır. Çevre sorunları başlığı altında ise yazılan 214 tezin 132 tanesi sosyal bilimler enstitüleleri (%61.67) bünyesinde hazırlanmıştır. Fen bilimleri enstitülerinde 44 tez (%20.56) yapılmıştır. Bu verilere göre; Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları alanında hazırlanan lisansüstü tezlerin çoğunluğu sosyal bilimler enstitüsü ve fen bilimleri enstitüsü bünyesinde yazılmıştır. Bu durumun nedeni Türkiye'deki sosyal bilimler ve fen bilimleri enstitülerinin fazla olmasıdır. Ayrıca araştırılan konuların kapsamı da bu enstitülerinin çalışma alanı içerisindedir.

Türkiye'de kentleşme başlığı altında 48 farklı anabilim dalında, çevre sorunları başlığı altında ise 44 farklı anabilim dalında lisansüstü tez hazırlanmış olması, konunun çok sayıda bilim dalı tarafından incelenerek farklı bakış açılarıyla ele alınmasına ve birçok bilimsel eserin literatüre kazandırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu alanlarda çok sayıda lisansüstü tezin anabilim dalının belirtilmemesi, bazı üniversitelerde bu alanda yapılan bilimsel çalışmaların yakın bir zamana kadar anabilim dalı şeklinde oluşturulmamasından kaynaklanmaktadır. Fakat 2006 yılından sonra yazılan bütün lisansüstü tezler anabilim dalı bünyesinde yazılmıştır. Bu durumun nedeni teknolojinin gelişmesine bağlı olarak sistemin veri girişi esnasında anabilim dalı girişini zorunlu tutmasıdır.

Son yıllarda üniversitelerde lisans düzeyinde siyaset bilimi, kamu yönetimi, siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinde kentleşme ve çevre sorunları anabilim dallarının açılmış olması lisansüstü düzeyde kamu yönetimi ve siyaset bilimi ve kamu yönetimi anabilim dalları bünyesinde kentleşme ve çevre sorunları alanında yapılan çalışma sayısını artırmıştır.

Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında en fazla tez Gazi Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Marmara Üniversi'nde yazılmıştır. Bu durumun nedeni büyükşehirlerde bulunan bu üniversiterin araştırmacılara sunduğu fırsatların fazlalığıdır. Ayrıca bu üniversitelerin bulunduğu iller kentleşme ve çevre sorunlarının yoğun olarak yaşandığı şehirlerdir.

Yükseköğretim Kurulu tez arama sayfasında iki adet yüksek lisans tezine ait danışman bilgileri mevcut değildir. Bu yüksek lisans tezleri erişime kapalı olması sebebiyle danışmanları ve danışman unvanları tespit edilememiştir.

Hem kentleşme hem de çevre sorunları başlığı altında yazılan lisansüstü tezlerin büyük çoğunluğu (236 adet) Prof. Dr. unvanlı akademisyen danışmanlığında yazılmıştır. 116 lisansüstü tez Doç. Dr. 128 tez ise Yard. Doç. Dr. danışmanlığında yazılmıştır. Bu kapsamda unvanla tez danışmanlığı sayısı arasında bir hiyerarşi bulunmamaktadır. 1 adet tez ise Dr.Öğr.Üy. danışmanlığında hazırlanmıştır.

Bunun nedeni bu unvanın 2018 yılında kullanılmaya başlamasıdır. Ayrıca 2 adet yüksek lisans tezinin Dr. danışmanlığında, 1 adet yüksek lisans tezinin Öğr. Gör. danışmanlığında yazılması dikkat çekicidir.

Türkiye'de kentleşme başlıklı lisansüstü tezlere en fazla danışmanlık yapan kişi toplam 9 tez, (%3.26) ile Gazi Üniversitesi'nde görev yapmakta olan Prof.Dr. Kemal GÖRMEZ'dir. Prof.Dr. Ruşen KELEŞ ve Prof.Dr. Can HAMAMCI danışmanlığında 4 adet lisansüstü tez yazılmıştır. En fazla yüksek lisans tez danışmanlığını 8 adet ile Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ yapmıştır. Prof.Dr. Ruşen KELEŞ ise 4 tez ile en fazla doktora tez danışmanlığını yapan akademisyendir. Belirtilen danışmanların lisansüstü çalışmaların haricinde alana katkıları gerek makalelerle gerekse kitaplarla çok fazladır.

Türkiye'de kentleşme başlığı altında 4 akademisyen 3'er lisansüstü teze 27 akademisyen ise 2'şer lisansüstü teze danışmanlık yapmıştır. 191 akademisyen ise ayrı ayrı 1'er teze danışmanlık yapmıştır.

Türkiye'de çevre sorunları başlıklı lisansüstü tezlere en fazla danışmanlık yapan 4 tez ile Prof.Dr. Mustafa AYDOĞDU'dur. Prof.Dr. Turhan İSTANBULLU, Prof.Dr. S. Kemal KARTAL, Prof.Dr. İlhan ERONAT, Yrd.Doç.Dr. Nilüfer PEKCAN ve Prof.Dr. Ali GÜL danışmanlığında bu alanda 3'er adet lisansüstü tez yazılmıştır. En fazla doktora tezine danışmanlık yapan akademisyenler, 2 adet tez danışmanlığı bulunan Prof.Dr. Nusret FİŞEK ve Prof.Dr. Ruşen KELEŞ'tir.

Lisansüstü tezlerin yapıldığı illere göre dağılımı incelendiğinde; Türkiye'de kentleşme başlıklı 276 lisansüstü tezin 84 tanesi, (%30.43) İstanbul'da, 65 tanesi (%23.55) Ankara'da ve 17 tanesi, (%6.16) İzmir'de yazılmıştır. En fazla doktora tezi 24'er tez ile Ankara ve İstanbul'da, en fazla yüksek tezi ise 60 tez ile İstanbul'da hazırlanmıştır. Ayrıca Türkiye'de 42 farklı şehirde kentleşme başlıklı lisansüstü tez çalışması yapılmıştır.

Türkiye'de çevre sorunları başlığı altında yazılan 214 lisansüstü tezin 66 tanesi, (%30.84) Ankara'da, 49 tanesi (%22.90) İstanbul'da ve 9 tanesi, (%4.21) İzmir'de yazılmıştır. En fazla doktora tezi 19 tez ile Ankara'da yazılmıştır. Ankara 47, İstanbul 41 yüksek lisans tezi ile

en fazla lisansüstü tez yazılan şehirlerdir. Ayrıca Türkiye'de 38 farklı şehirde çevre sorunları başlıklı tez hazırlanmıştır.

Türkiye'de kentleşme ve çevre sorunları alanında yapılan lisansüstü tezlerin en fazla yazıldığı şehirlerin Ankara, İstanbul ve İzmir olduğu belirlenmiştir. Türkiye'de nüfusun en fazla bu şehirlerde aynı zamanda diğer şehirlere göre daha fazla üniversite bulunmaktadır. Kentleşme'nin ve çevre sorunlarının yoğun yaşandığı bu illerde mevcut bulunan üniversitelerde çok sayıda lisansüstü tez çalışması yapılması doğru bir yaklaşımdır.

2018 yılında YÖK'ün girişimi ile başlatılan yasal süreç sonucunda, lisansüstü tezlerin çoğunluğu elektronik ortamda erişime açılmıştır. Erişime açık tez sayısının oranı 2017 yılında %56.3 iken, 2018 yılında %98.7'ye (Tablo 28) yükselmiştir. 2017 yılında sisteme 36610 tez eklenmiştir ve bu yılda erişime açık tez sayıları ise 20617'dir. 2018'de ise sisteme 41816 tez eklenmiştir. Erişime açık tez sayıları ise 41314'tür (www.kamuajans.com, 2019). Ayrıca 2018 yılındaki 1.3'lük tezin ulusal güvenlik nedeniyle erişime kapalı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 28 Son Yıllarda Türkiye'de Yazılan Tezlerin Erişilebilirlik Durumu

Yıl	Sisteme Eklenen Tez Sayısı	Erişime Açık Tez Sayısı	Erişime Açık Tez Sayısının % Oranı
2017	36610	20617	%56.3
2018	41816	41314	%98.7

Kaynak: (www.kamuajans.com, 2019).

YÖK'ün 2018'deki açıkladığı erişime açık tüm lisansüstü tez oranına göre kentleşme ve çevre sorunları başlığı altında günümüze kadar yazılan tezlerin erişilebilirlik oranı azdır. İleriki dönemlerde bu iki başlıktaki lisansüstü tezlerin erişilebilirlik oranının artması alanla ilgili çalışma yapan bilim insanlarına katkı sunacaktır.

ÖNERİLER

1.) Bu çalışmada Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan tezler taranırken, tarama alanına kentleşme, çevre sorunları başlıkları ayrı ayrı yazılmış ve yazılan tezlerin taraması gerçekleştirilmiştir. Kentleşme ve çevre sorunları kelimeleri de dizinde aratılarak ya da kentlilik ve çevre problemleri gibi terimler de ayrı ayrı araştırmaya dahil edilerek yeni çalışmalar yapılabilir.

2.) Lisansüstü tezlerin tesliminden önce bibliyometrik çalışmalarla ilgili olarak detaylı bir şekilde dünyadaki ve Türkiye'deki kitaplar, tezler ve makaleler incelenmelidir. Böylece yapılacak olan çalışmalarda karşılaşılan bazı hatalara rastlama ihtimali azalacaktır.

3.) Bu alanda yapılan çalışmaların, belirli aralıklarla yapılarak tekrarlanması literarütürün güncellenmesine ve zenginleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir

4.) İlerleyen zamanlarda literature katkı sağlamak için bu konuda ülke karşılaştırmaları, bilim dalları karşılaştırmaları,yayın üreten kamu ve özel sektörün karşılaştırmaları gerekmektedir.

5.) Bu çalışmada araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin yazım diline bakıldığında; toplam 490 tezden yalnızca 28 tanesinin yazım dilinin İngilizce olduğu saptanmıştır. Bu bağlamda yayınlanan tezlerde her ne kadar İngilizce özetlere yer verilmiş olsa da bu yeterli değidir. Bu konunun uluslararası düzeyde araştırmacılar tarafından incelenebilmesi, yapılan atıf sayının arttırılması tezlerin hem ingilizce hem de diğer dillerde yazılmasına bağlıdır. Bu kapsamda yabancı dille yazılan tez sayısının arttırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Akkaya, C., Efeoğlu, A., & Yeşil, N. (2006). Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği. *TMMOB Su Politikaları Kongresi. 1*, s. 195-204. Ankara: Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği.

Al, U. (2008). *Türkiye'nin Bilimsel Yayın Politikası: Atıf Dizinlerine Dayalı Bibliyometrik Bir Yaklaşım.* Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi.

Al, U., Sezen, U., & Soydal, İ. (2012). Hacettepe Üniversitesi Bilimsel Yayınlarının Sosyal Ağ Analizi Yöntemiyle Değerlendirilmesi. *Edebiyat Fakültesi Dergisi, 29*(1), 53-71.

Aliağaoğlu, A. ve Uğur, A., (2016). Osmanlı Şehri. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 203-226.

Anonim. (2007). *Kentleşme Alanında Sürdürülebilirlik Çözümlemesi: Yaklaşımlar, Modeller, Temel Alanlar, Göstergeler, Uygulama Örnekleri.* Kentleşme Tematik Grubu 2. Raporu.

Aslan, Y. (2018, Ağustos 6). Mayıs 11, 2019 tarihinde Çevre Portal Web Sitesi: https://www.cevreportal.com/gurultu-kirliligi/ adresinden alındı

Aydın, F. (2014). Ortaöğretim Öğrencilerinin Küresel Isınma Konusundaki Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi. *Turkish Journal of Education*, 15-27.

Baykal, H., & Baykal, T. (2008). Küreselleşen Dünya'da Çevre Sorunları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5*(9), 1-17.

Berry, B. J. (2008). Urbanization. *Urban Ecology*, 25-48.

Bikriç, S. (2018). *Ortaöğretim Biyoloji Ders Kitabı 10.* Ankara: Berkay Yayıncılık.

Cebel, H., & Akgül, S. (2011). Toprak Erozyonu, Oluşumu ve Koruyucu Önlemler. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*(134), 55-61.

Çağlarırmak, N., & Hepçimen, A. Z. (2010). Ağır Metal Toprak Kirliliğinin Gıda Zinciri ve İnsan Sağlığına Etkisi. *Akademik Gıda*, 31-35.

Çepel, N. (2003). *Ekolojik Sorunlar ve Çözümleri.* Ankara: Tübitak Popüler Bilim Kitapları.

Demirgil, H. (2018). Süleyman Demirel Üniversitesi Yayınlarında Bilimsel Yoğunlaşma Alanları ve Bibliyometrik Ağ Analizi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Fen Dergisi, 13*(2), 36-53.

Demirtaş, N. (2011). *Turizm ve Çevre.* Ankara: Ankara Ünivetsitesi Uzaktan Eğitim Yayınları.

Doğanay, S. (2017). *Çevre Politikalarının Uygulanmasında Yerel Yönetimlerin Rolü: Aksaray Belediyesi Örneği.* Aksaray: Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

Fairthorne, R. (1969). Empirical Hyperbolic Distributions Bradford-Zipf-Mandelbrot) for Bibliometric Description and Prediction. *Journal of Documentation, 25*(4), 319-343.

Genç, F. N. (2007). Türkiyede Kentleşme ve Doğal Afet Riskleri İle İlişkisi. *TMMOB Afet Sempozyumu* (s. 349-358). Ankara: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.

Göney, S. (1984). *Şehir Coğrafyası-I.* İstanbul: İstanbul Üniviersitesi Coğrafya Enstitüsü Yayını.

Gülderen, K. (2007). *Çeşme(İzmir) Kent Coğrafyası.* İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Güler, Ç., & Çobanoğlu, Z. (1994). *Gürültü.* Ankara: Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.

http://www.mfa.gov.tr. (tarih yok). *Dışişleri Bakanlığı*. Mayıs 2, 2019 tarihinde Temel Çevre Sorunları: http://www.mfa.gov.tr/i_-temel-cevre-sorunlari.tr.mfa adresinden alındı

http://yunus.hacettepe.edu.tr (Dü.). (2019, Nisan 28). *Bibliyometriye Giriş.* Nisan 28, 2019 tarihinde http://yunus.hacettepe.edu.tr/~umutal/lesson/bby704/introduction2012.htm adresinden alındı

https://cabim.ulakbim.gov.tr. (2019, Nisan 27). (https://cabim.ulakbim.gov.tr, Prodüktör) Nisan 27, 2019 tarihinde TUBİTAK ULAKBİM: https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/ adresinden alındı

Hulme, W. E. (1923). *Statistical Bibliography İn Relation To The Growth Of Modern Civilization.* London: Grafton.

Işık, Ş. (2005). Türkiye'de Kentleşme ve Kentleşme Modelleri. *Ege Coğrafya Dergisi,* 57-71.

İçyer, A. (2010). Marka *Kent Oluşturma Açısından Stratejik Kent Yönetimi.* Karaman: Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Karakaş, M. (2001). Tarihsel Gelişim Sürecinde Kent Kısıtlı Tarihsellik Anlayışı Üzerine Eleştirisel Bir Yaklaşım. *Afyon* Kocatepe *Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3*(1), 121-132.

Keleş, R. (1995). Kentleşme ve Türkçe. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 1-5.

Kırımhan, S. (2006). *Hava Kirliliği ve Kontrolü.* Ankara: Turhan Kitabevi.

Koehler, W. (2001). Information science as "Little Science":The implications of a bibliometric analysis of theJournal of the American Society for Information Science. *Scientometrics, 51*(1), 117-132.

Korkmaz, K. (2007). Küresel Isınma ve Tarımsal Uygulamalara Etkisi. *Alatarım, 6*(2), 43-49.

Kurt, Y. Ü. (2013). *Lise Öğrencilerinin Çevre Sorunları Konusundaki Bilişsel Yapılarının*

ve alternatif Kavramlarının Belirlenmesi. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Orhan, G. (2018). Türkiye'de Çevre Politikaları: Değişen Söylemler, Değişmneyen Öncelikler. *Memleket Siyaset Yönetim Altı Aylık Kuramsal Dergi*(30), 1-24.

Osareh, F. (1996). Bibliometrics, Citation Analysis and Co-Citation Analysis: A Review of Literature I. *Libri*(46), 149-158.

Özcan, R. (2019). *Kentleşme.* Mayıs 1, 2019 tarihinde academia: https://independent.academia.edu/Rezzan%C3%96zcan adresinden alındı

Özhaseki, M. (2017). *Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Değerlendiirme Raporu.* Ankara: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı.

Özköse, H. (2017). *Yönetim Bilişim Sistemleri Alanının Türkiye ve Dünya'daki Bibliyometrik Analizi ve Haritası.* Ankara: Gazi Üniversitesi Bilişim Enstitüsü Doktora Tezi.

Özoğuz, K. (1986). *"Türkiye'de Kent Nüfusunun Sayısal Gelişimi", Hızlı Şehirleşmenin Yarattığı Ekonomik ve Sosyal Sorunlar.* İstanbul: Siyasal ve Sosyal Araştırmalar Vakfı Yayınları.

Özyonar, F., & Peker, İ. (2008). Sivas Kent Merkezindeki Çevresel Gürültü Kirliliğinin Araştırılması. *Ekoloji*, 75-80.

Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliograpy or Bibliometrics. *The Journal of Documentation, 25*, 348-349.

Reuters, T. (2008). *Using bibliometrics: a guide to evaluating research performance.* Philadelphia: Thomson Reuters.

Sengupta, I. N. (1992). Bibliometrics, Informetrics, Scientometrics and Librametrics: an Overview. *Libri*, 75-98.

Subramanyam, K. (1982). Bibliometric Studies of Research Collaboration: A Review.

Journal of Information Science, 1(6), 33-38.

Sümer, G. Ç. (2014). Hava Kirliliği Kontrolü: Türkiye'de Hava Kirliliğini Önlemeye Yönelik Yasal Düzenlemelerin ve Örgütlenmelerin İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 37-56.

Şahin, Y. (2018). *Yerel Yönetimler2018.* Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.

Şenol, E. (2010). *Amasya'nın Cumhuriyet Dönemi Kentsel Gelişim Süreci ve Kentleşme Sorunları.* Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Doktora Tezi.

Taşkın, Z., & Çakmak, T. (2010). Başlangıcından Bugüne Bilgi Dünyası Dergisi'nin Bibliyometrik Profili. *Bilgi Dünyası, 11*(2), 332-348.

Tatar, C. C. (2010). *Bilimsel Dergilerdeki Müzik Makalelerinin Bbliyometrik Profili.* Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Tomar, A. (2009). Toprak ve Su Kirliliği ve Su Havzalarının Korunması. *Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İzmir Kent Sempozyumu* (s. 333-345). İzmir: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.

Tunçer, M. (2010, Aralık 14). *Mimarlık, Şehir Planlama; Tarihsel ve Doğal Çevre Koruma*. Mayıs 2, 2019 tarihinde Mehmet Tunçer: http://mehmet-urbanplanning.blogspot.com/2010/12/turkiyede-cevre-sorunlari-kronolojik.html adresinden alındı

Tübitak Ulakbim. (2019). 03 31, 2019 tarihinde Cahit Arf Bilgi Merkezi | Amaç Bilgi, Araç Ulakbim: https://cabim.ulakbim.gov.tr/bibliyometrik-analiz/bibliyometrik-analiz-sikca-sorulan-sorular/ adresinden alındı

Ukşul, E. (2016). *Türkiye'de Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Alanında Yapılmış Bilimsel Yayınların Sosyal Ağ Analizi ile Değerlendirlmesi: Bir Bibliyometrik Çalışma.* Antalya: Akdeniz Üniverstesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Vries, J. d. (2007). *European Urbanization 1500-1800.* London: Routledge Library Editions: The City .

World Urbanization Prospects. (2014). 04 04, 2019 tarihinde https://esa.un.org: https://esa.un.org/unpd/wup/publications/files/wup2014-highlights.Pdf adresinden alındı

www.kamuajans.com. (2019, Ocak 11). Mayıs 12, 2019 tarihinde http://www.kamuajans.com/akademik-personel/erisime-acik-tez-sayilarinin-orani-yuzde-98-e-cikti-h533112.html adresinden alındı

Yılmaz, E., & Çitçi, S. (2011). Kentlerin Ortaya Çıkışı ve Sosyo-Politik Açıdan Türkiye'de Kentleşme Dönemleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*(35), 252-267.

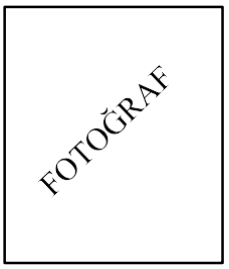
Yılmaz, M. (1999). *Kütüphane ve Bilgibilimi Açısından Bibliyometrinin Önemi.* İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisana Tezi.

YÖK. (2019, Nisan 28). *Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi*. Nisan 28, 2019 tarihinde Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı: https://tez.yok.gov.tr adresinden alındı

YÖKTEZ. (2019). *Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi*. Mayıs 13, 2019 tarihinde Yükseköğretim Kurulu: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezSorguSonucYeni.jsp adresinden alındı

Zan, B. U. (2012). *Türkiye'de Bilim Dallarında Karşılaştırmalı Bibliyometrik Analiz Çalışması.* Ankara: Ankara Üniverstesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktara Tezi.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	KURT, AHMET
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi ve yeri	19.05.1981 KADİRLİ
Medeni hali	EVLİ
Telefon	0553 533 07 42
Faks	-
E-posta	ahmettkurtt81@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Lise	Seyhan 5 Ocak Lisesi	1998
Üniversite	Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Biyoloji Öğretmenliği	2004
Üniversite	Anadolu Üniversitesi- İnsan Kaynakları Yönetimi-Önlisans	2013
Üniversite	Anadolu Üniversitesi- Kamu Yönetimi Lisans	2015
Yüksek Lisans	Aksaray Üniversitesi Kamu Yönetimi Yüksek Lisans	2019

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
15 Yıl	Tarsus Sesim Sarpkaya Fen Lisesi Müdürlüğü	Müdür Yardımcısı

Yabancı Dil İngilizce	

Yayınlar